

Quoniam ponas eos dorsum: in reliquijs tui
is pparabis vultum eorum.

Quoniam in pnti(pones eos dorsum).i. inter
eos a quibus auerteris et vt respicientes retro
terrena appetant et nō apti regno dei celestia
amitrāt. s; nō oēs pdes reliquie enī salue fiēt
vnde et subdit (in reliquijs tuis) id est in eis
quos tibi saluandos relinquis(pparabis
vultū eorum).i. pgregationē et pntiam tui que
fuisse eorum si ipi credidissent et vt omnia illa
compleantur.

Exaltare dñe in virtute tua: cantabimus
et psallemus virtutes tuas.

Exaltare(dñe in virtute tua).i. resurge
et ascende in potentia et gloria quē prius in
firmum putauerūt et in būilitate positus nō
cognouerūt. et hec virtus et maiestas mari-
me apparebit in iudicio finali. et nos(canta-
bimus et psallemus).i. voce et ope celebrabi-
mus et notas faciemus. **A**ntus enī ad lau-
dem: psalmus pñet ad bonā opationē(vir-
tutes tuas) et mirabilia quib; induras quos
vis et misereris quib; vis.

Dico

Benedic nos dñe bñdictione dulcedinis
et cōple tibi placitū desiderium nrm vt dum
iugiter virtutes tuas suavi modulatione con-
cinimus longitudinē vite ppetue consequa-
mur. **P**er dñm.

Psalmus de **C**hristi vehementissima
et amarissima passione eiusdēq; passio-
nis fructu et vtilitate. **ps. xxi.**

Deus deus me⁹ re

Respice in me. quare me dereliquisti:
longe a salute mea verba delictorum:
meorum. **A**uctor psalmi ppha dauid. **Ti-**
tulus hic est **I**n finē ps dauid p assumptōe
vel susceptōe seu p cerua matutina. **I**d ē ps
ille attribuiendus est dauid manu forti chri-
sto dirigente nos in finē. i. in sue resurrectionis
glorificationē. christo dico oranti. p assum-
ptione matutina. i. p resurrectione obtinenda
que mane est facta qñ humana natura in glo-
riam est assumpta. **V**el p cerua matutina. qđ
idem est. **C**erua enī est humana natura chri-
sti que lutum et spinas peccatorum transilgit. et
mane in resurrectionis gloriā quasi in altū est
assumpta. **Q**uia ergo supra ppheta christo di-
xerat vt exaltaretur et resurgeret in virtute et
gloria iam christus orat p ipa exaltatōe et re-
surrectione obtinenda. **E**t q; p exaltationem
et resurrectionem notatur qđ pcedit scz humi-
liatio et passio ideo orans p resurrectione pre-

mittit passionē. **M**ateria: christi passio. **I**n-
tentio: hortari nos vt ei cōpatiamur vt et cō-
regnemus et inuitare nos suo exēplo ad pas-
sionem et patientiā et dei laudē. **S**nia in ge-
nerali: ppheta in isto psalmo in psona christi
voce hoīs nostri loquitur de eius derelictōe
in sua vehementissima passione et ammonet
fideles laudare deum de ipius passionis fru-
ctu et vtilitate. **S**nia in speciali: christus er-
go fm q; homo clamat ad pñm. d. **P**ater
(**D**eus) oim p potentiā. specialiter autē de
us meus) p grām (respice in me) positū in af-
flictione (quare me dereliquisti) in manib; iu-
deorum et penis me exposuisti: et post questi-
onem ponit solutionē q; pñm hoīs hoc exi-
gebat. q. d. ecce quare: quia (verba).i. clamor
et postulatio (delictorum) que sunt (meorum) scz
hoīm. ita vt transitio sit inter delictorum et me-
orum. hoc est delicta membrorum meorum postu-
lantia mortē meā sine qua nō est salus. sunt
(longe a salute mea).i. sunt causa quare pati-
ar. quia sic scz p passionē sunt tollenda deli-
cta meorum. **U**n **S**atias. **P**ropter scelus popu-
li mei percussisti eum. **S**icut enī egritudo aliqui
dicitur postulare medicinā q; p eam pñ sana-
ri sic delicta nra postulabāt mortē christi q; p
eam a peccatis sumus sanati. **E**t ita sunt
longe q; o

Deus meus clamabo p diē et nō exaudi-
es: et nocte et nō ad insipientiā mihi.

Deus meus clamabo) ad te (p diē) scz in
cruce hora nona deus meus vt quid dereli-
quisti me: (et nō exaudies) me quin sinas cru-
cifigi. (et nocte) pcedente. pater mi transeat a
me calix iste: et similiter nō exaudies. q. d. me
assidue die ac nocte p liberationē orantē non
exaudies. **N**ō enī auditus est christus ad sa-
lutem corpalem (et non ad insipientiā mihi)
scz hoc facis sed potius ad sapientiā scz vt sa-
piam quid me clamare velis: quia expedie-
bat pati christū et redimere genus humanū.
Dicit **H**ieronym⁹ q; cōstat totum psalmū a
christo in cruce decantatū. **D**icunt etiam ali-
qui aliq; q; insup etiā ceteros psalmos vsq; ad
illum versum. **I**n manus tuas dñe cōmen-
do spm meū: decantauit. **U**nde sicut **S**at-
thens et **M**arcus principiū posuerūt a quo
christus psalmos incepit. sic **L**ucas finem
psalmorum ponit cum dicit. pater in manus tu-
as cōmendo spm meum.

Tu autē in sancto habitas: laus israel.

Tu autē) et si nō audis tñ in scō scz in me
scō sanctorum (habitas) et me non deseris. **V**el
(in scō).i. in sanctificatis a te non in corpore

subdito peccatis (habitas) per gratiam quos facis intelligere quare me nō audis et q̄ in terdum sanctos nō audis ad salutē t̄palem: malos vero q̄q̄ audis ad damnatōem et q̄ cuncta sancte facis et ordinate disponis licet aliter videatur ab ignorantibz. o (laus israel) id est videntis te nō eius qui se vult a cōspēctu tuo abscondere. Illi deū laudare nesciūt qui eum nō vident nec intelligunt. s; ab his veraciter laudat a quibz spiritualiter videtur. id est creditur intelligitur et amatur.

In te sperauerunt patres nostri: sperauerunt et liberaſti eos.

In te sperauerunt p̄res nostri antiqui nec frustra. sed (sperauerūt) p̄seueranter (et liberaſti eos) scōm spem et p̄sidentia eoz de necessitatibus et tribulatōnibz suis. q. d. mirantur infirmi me nō statim exauditi cum audiant antiquos p̄res qui minores fuerūt q̄ ego in suis necessitatibz exauditos. vnde sciant oēs ad christū venientes q̄q̄ ideo se nō exaudiri quia in tribulatōe christianus p̄batur si nō relinquit deum suum. Fornax enī paleas incinerē vertit: auro sordes tollit. ita illi in quibus habitat deus meliores sunt in tribulatione p̄bati in ea tanq̄ aurum in igne. vnde bene sequitur.

Ad te clamauerunt et salui facti sunt: in te sperauerunt et nō sunt confusi.

A d te clamauerunt in t̄pē tribulatōnis (et salui facti sunt) statim. et repetit (in te sperauerunt) nec in se spem posuerūt. et ideo nō sunt confusi de premio nec eos sefellit spes s; sperata receperūt. Minus dicitur s; nō sunt confusi: et plus intelligitur q̄ multū honorati. Antiquis carnalibz ad erudiendū sunt concessa t̄palia: nouis aut in christo subtrahuntur vt christus solus desideretur. Illos ergo exaudisti et liberaſti.

Ego aut sum vermis et non homo: obprobrium hoīm et abiectio plebis.

Ego autē qui sum maior illis (sum vermis). i. reputatus vilis et abominabilis ac totus p̄emptibilis in cōspēctu iudeoz (et non homo) vtens rōne fm estimationē eoz. q. d. ita viliter sum cōculcatus ac si essem vermis et nō homo. Vel ego sum vermis q̄ feruore sancti spūs sine p̄cupiscentia carnis de terra virgine cōceptus et natus sicut vermis virtute solis sine semine de terra nascitur (et nō homo) sed vltra hoīes etiā deus et cum sum tantus factus sum (obprobriū hoīm) s; maiorum in sputis. alapis. colapbis et spinis.

(et abiectio plebis) s; populi cōmunis quia me spreto et abiectio **B**arrabā elegerūt. ideo vero de se abiectio hoc dicit vt vel sic supbia hoīs humilitatē dei imitetur.

Omnes videntes me deriserūt me: locuti sunt labijs et mouerūt caput.

O m̄es s; mali (videntes me) in forma humana (deriserūt me) in corde suo tanq̄ fatuū detestando et p̄temnēdo et nō tm̄ in corde deriserunt: sed etiā (locuti sunt labijs) derisoria verba me vitupando et blasphemādo (et mouerunt caput) in mei detestatōem et p̄temptū me subannādo vel q̄si minando et tanq̄ falsum p̄phetam notando. q. d. corde voce et gestu. subannauerūt dicētes hyronice.

Sperauit in dño eripiat eum: saluū faciat eum qm̄ vult eum.

Sperauit in dño p̄re vt ait suo q̄ filium dei se nominat eripiat eum de manibz n̄ris mori nō p̄mittendo. vel si nō eripit saluum faciat eū a morte resuscitando (qm̄ vult eū) id est diligit eum vt ip̄e ait. hyronice de christo dicebant indei et tm̄ verū dicebant nescientes. Ideo aut hoc mihi dicūt et faciūt q̄ homo factus sum tui opatione nam in verbis quod est deus talia nō dicerent et hoc est qd sequitur.

Qm̄ tu es qui extraſti me de ventre: spes mea ab vberibus matris mee: in te proiectus sum ex vtero.

Qm̄ tu es qui extraſti me de ventre) s; virginali quia miraculose et supra naturā te opante natus sum de vtero m̄ris et sine violatione de ea extractus et nō solū m̄ris s; etiā synagoge et eius tenebris. in quibus est nondum in luce christi nat⁹. et tu deus es (spes mea ab vberibus m̄ris mee). i. fm humanitatē fm quā luxi vbera m̄ris q̄ in te cōfusus sum fm q̄ homo: et nō solum m̄ris sed etiā synagoga quibz alienasti me ne carnalē p̄suetudinem sugrem. et (in te). i. in tuā tutelam et p̄tectionem (proiectus sum ex vtero). i. a natiuitate mea ex quo ex vtero p̄cessi vt tu solus esses mihi spes et auxiliū qui iam hō et infirmus sum et nō solū ex vtero m̄ris sed etiā synagoga que me nō preulit sed iactauit. Et nō tm̄ ab vberibus es spes mea s; etiam

De ventre matris mee deus meus es tu ne discesseris a me.

De ventre m̄ris mee) et ab vberibus. i. fm id qd de matre habeo et scōm q̄ sum homo (deus) id est creator (meus es tu) sed secundum id quod de te habeo et secundū q̄ sum deus

es ante secula pater meus. q. d. te tanq̃ deū et
creatorem meum veneror s̃m meā hūanitatē
tem qui es pater meus sc̃dm diuinitatē. Et
etiā non effecit venter matris mee synagoge
vt tanq̃ paruulus essem tui oblitus. sed (tu
es). i. fuisi (deus meus de ventre eius et ideo
(ne discesseris a me). i. ne destituas me tuo au
pilio. Terminat in orōne p̃questionē et cau
sam supponit.

**Quoniam tribulatio prima est: qm̃ nō
est qui adiuuet.**

Qm̃ tribulatio i. acerbitas maxima pas
sionis mee prima est et imminet corpi meo
et item ideo (qm̃ non est alius neq̃ angelus
neq̃ homo (qui adiuuet) me eripiendo de ma
nibus iudeorū nisi tu p̃r solus. Quis enī ad
iuuet si tu nō adiuuas? Qui et si mori nō p̃
bibeas p̃ redemptiōe hūani generis tū mor
tis vinculis me detineri nō p̃mitis. Deinde
describit passionem.

**Circūdederunt me vituli multi: thau
ri pingues obsederūt me.**

Circūdederūt me cōsilijs vel cū gladijs
et fustibz (vituli multi). i. iudei insolentes et
lasciuī sicut vituli q̃ erāt sine iugo dei (thau
ri) p̃ supbia (pingues) p̃pter crassitudinē ma
licie quorū iniquitas p̃dūt ex adipe. i. princi
pes sc̃z Anna et Cayphas ceteriq̃ maiores
qui erāt supbi et malicia pleni (obsederūt me)
tanq̃ iudices. i. vallauerūt me vndiq̃ a simi
li castris ne euaderem.

**Aperuerūt sup me os suum: sicut leo ra
piens et rugiens.**

Aperuerūt sup me os suum palam et alta
voce me blasphemantes et crucifigi postulā
tes ip̃i dico existētes (sicut leo rapiēs) et vim
faciens in p̃p̃hensione (et rugiens) in clamo
re. Sicut enī leo rapit predam ita ip̃i ex ma
licia et crudelitate rapuerūt me ad passionē
rugientes ex crudelitatis magnitudine atq̃
irōnabili fremitu et clamore sonantes tolle
tolle crucifige eum reus est mortis.

**Sicut aqua effusus sum: et dispersa sunt
omnia ossa mea.**

Sicut aqua effusus sum i. occisus sum
ab eis ita viliter vt aqua effunditur qz sicut
aque effusio p̃ nibilo reputat ita mors mea
p̃ nibilo est reputata. Vel sicut aq̃ p̃fectius
effunditur de vase q̃z liquores aliq̃ de quibo
sapor et odor remanet ita iudei intendebant
eum delere vt de eo nulla memoria remane
ret (et dispersa sunt oīa ossa mea). i. separata et a
iuncturis dissoluta. s. p̃ distensionē in cruce.

vel relicto me fugerunt apostoli fortiora sc̃l
licet membra.

**Factū est cor meū tanq̃ cera liquefscens
in medio ventris mei.**

Factum est cor meū tanq̃ cera liquefscens
id est mollificatū est et resolutū p̃e mortis tri
sticia et dolore: qz tristis est ala mea vsq̃ ad
mortē (in medio ventris mei). i. in medio in
teriorum meorū. Sicut enī cera resoluitur ex
calore ignis sic cor humanū horrore et mole
stia mortis terribilis imminētis. Vel intūmi
mei sicut cera admoto igne liquefacti sunt in
cōspectu infirmorū meorū qui sunt venter. i.
molliores in corpe ecclesie.

**Aruit tanq̃ testa virtus mea: et lingua
mea adhesit faucibus meis: et in pulue
rem mortis deduxisti me.**

Aruit tanq̃ testa olle in igne posita (vir
tus mea). i. fortitudo qz p̃pter totalē extractio
nem sanguinis et oīs humoris corpus suū
remansit quasi arefactū. et deficiente hūore
naturali deficit fortitudo. (et lingua mea ad
hesit faucibz meis) p̃e siti et defectu humoris
(et in puluerē mortis) sc̃z in locum sepulture
mortuorū (deduxisti me). i. deduci p̃misisti. ṽl
virtus hūanitatis ab igne passionis sicut te
sta firmior facta est qz ex hoc ad virtutem in
corruptiōis creuit. (et lingua adhesit fauci
bus) quia nō respondit eis ad vllum verbū.
(et in puluerē mortis deduxisti me). i. in ha
bitum eorū quorū corpa putrescūt in sepul
chro. Nec mirum si hoc passus sum

**Qm̃ circūdederūt me canes multi: cōci
lium malignantiū obsedit me.**

Qm̃ circūdederunt me sc̃z vndiq̃ et circū
q̃z (canes multi). i. iudei habentes se ad me
nō sicut hoīes sed sicut rabidi canes nō p̃ ve
ritate sed p̃ cōsuetudinē cōtra veritatem la
trantes ac mordentes et detrahentes (cōciliū
malignantiū) sc̃z pontificū scribarū et phari
seorū mala cogitantiū qui cōsiliū fecerāt
in vñū vt me morti traderent (obsedit) et val
lauit (me) in passione.

**Foderunt manus meas et pedes meos:
dinumerauerūt oīa ossa mea:**

Foderūt man⁹ meas et pedes meos i. cla
uis p̃forauerūt et p̃fixerūt sc̃z milites gētiles.
Non aut transfixerunt vel vulnerauerūt sed
foderunt. quia sicut terra fossa fructum fa
cit sic christus vulneratus fructum vite de
dit. (dinumerauerūt). i. dinumerabilia fecer
unt et ostenderūt (oīa ossa mea) extendendo
me in cruce. qz ex violenta corporis extensione

apparebant ossium iuncture ita q̄ poterant
dinumerari.

Ipsi vero cōsiderauerūt et inspererūt me:
diuiserūt sibi vestimenta mea: et sup̄ ves-
tem meā miserunt sortem.

Ipsi vero sc̄z iudei a sua nequicia nō mu-
tati cōsiderauerūt et inspererūt me. i. studio-
se cum diligētia et delectatōe ac sine cōpas-
sione inspererūt me talia pferentē cum tñ a re
crudeli soleāt oculi auerti. Tāto autē cuiq̄ pe-
na et ignominia gr̄uor est q̄sto a pluribz atten-
dit nō ppatiētibz s̄z exprobrātibz et illudiciōibz
(diuiserūt sibi) ipi milites qui erant quatuor
(vestimenta mea) in quatuor ptes vt vnus-
quisq̄ partē suam haberet (et sup̄ vestem me-
am) sc̄z tunicā incōsutilem (miserūt sortē) cui-
us esset. Ipsi ita seuiunt

Tu autē dñe ne elongaueris auxiliū tuū
a me: ad defensionē meā conspice.

Tu autē dñe ne elongaueris auxiliū tuū
sc̄z (a me). i. ne differas resurrectōē meā vl-
tra tridui qd̄ et factum est. et interim (ad de-
fensionem meā cōspice) ne noceant mihi ca-
nes et ne quid resurrectōē meā valeat impe-
dire. Attende in his verbis hūilitatem et pa-
tientiam christi vt cū positus fueris in tribu-
lationibz vel tentatōibz suo exemplo humi-
liter et patienter sustineas et diuinū auxiliū
postules et req̄ras. Ne inquit elongaueris. s̄z

Erue a framea deus aiām meā: et de ma-
nu canis vnicam meam.

Erue a framea. i. a morte. framea enī gla-
dius est p̄ quē mortē intelligit quā inferre cō-
suevit. o (deus aiām meā) non faciendo q̄ nō
moriar s̄z q̄ in morte nō detinear. nō ait cor-
pus meū sed aiām: q̄ magis debemus orare
p̄ vita aīe q̄ corp̄is. (et de manu canis). i. de
potestate ppli latrantis et irascentis (unicam
meam). i. ecclesiam. q. d. libera caput et cor-
pus. Vel (de manu canis). i. de p̄tate inferni
qui auide deuorat vt canis (unicam meā) id
est animā meā. que sola vnice immunis est a
peccato ne remaneat in inferno.

Salua me ex ore leonis: et a cornibus
vnicornii humilitatē meam.

Salua me ex ore leonis. i. diaboli q̄ tan-
q̄ leo rugiens circūit querens quē deuoret.
Vel (leonis). i. regni secularis qd̄ tūc dñaba-
tur alijs hoībz sicut leo dñatur ceteris ani-
malibus (et a cornibz vnicornii). i. a subli-
mitatibus iudeoz et quozlibet sup̄boz sin-
gulariter se erigentū et p̄sortes nō ferentūz.
(humilitatē meam) qua hūiliaui me vsq̄ ad

mortē. i. me humilē. Et ne p̄ audita passione
fideles turbent et desperet ostēdit passionis
sue fructū. q. d. Salua me et

Narrabo nomē tuū fratribz meis: in me-
dio ecclesie laudabo te.

Narrabo nomē tuū (fratribz meis). i. hu-
milibus inuicē se diligentibz et regni tui co-
heredibus sc̄z aplis alijsq̄ discipulis quibz
manifestauit suā resurrectōē factā virtute dei
patris et alia quedā ad manifestatōē sui noīis
et p̄ eos fratres (laudabo) et gaudens p̄dica-
bo (te) o pater nō occulte et in pte sed palā (et
in medio ecclesie) p̄ qua passus sum. i. cōgre-
gationis fidelū. Narrat nomē vt cognosca-
tur: p̄dicat laudē vt timeat q̄tenus p̄ fidez et
dilectōēz deus colat. Deinde ad ipius laudē
oēs de quocūq̄ statu inuitat. d.

Qui timetis dñm laudate eum: vniuer-
sum semen iacob glorificate eum.

Qui timetis dñm timore seruilis laudate
eum corde voce et moribz: eius bñficia et ma-
gnificentia recolendo quē antea blasphema-
stis prauē viuendo. et p̄ hoc tangit statū in-
choantiū qui plus timore pene q̄ amore ius-
tificie ad deū redeūt et ei seruiūt (vniuersum se-
men iacob) sc̄z verū imitatores fidei et operū
eius (glorificate eum) de vris p̄fectibz. nō in
vobis s̄z in dño gloriando et p̄ h̄ tangit statū
p̄ficientiū qui iā student se in spiritalibz exer-
cere et vicia virtutibz supplantare.

Timeat eū omne semē israel: qm̄ nō spre-
uit neq̄ despexit deprecationē paupis.

Timeat eū indefinēter nō iā seruilis timo-
re ne puniant s̄z timore casto ne deferantur.
(omne semē israel). i. quicūq̄ sunt imitatores
israel mēte deū videndo. et p̄ h̄ tangit statum
p̄fectoz qui cūcta terrena aīo transcendūt: so-
lis celestibz p̄morant et mētis oculis deū cō-
templant. Quare autē timendus et glorificā-
dus sit dñs oñditur cū subdit (qm̄) licet esset
altus tñ (nō spreuit). i. nō spe priuauit vt res-
pelleret (neq̄ despexit) vt vilipenderet (depre-
cationē). i. hūilem p̄cem (paupis). i. hūilis de se
nō p̄sumētis nec de pompis seculi tumētis.

Nec auertit faciē suam a me: et cum cla-
marem ad eum exaudiuit me.

Nec auertit faciē suam a me) dep̄cante sc̄z
nō exaudiēs meā orōnem et in nullo mihi fu-
it auersus. more hūano loquit: solent enī ho-
mines auertere faciē suam ab eis quoz p̄ces
nolūt audire. Tñ h̄ exponendo subiūgit. (et
cū clamare ad eū exaudiuit me) sc̄z suscitādo
me a mortuis. huius p̄trariū dixit sup̄ius:

Deus meus clamabo per diem et non exaudies.
Et causa huius diuersitatis preesse ut per hec
capiamus consolationem et exemplum quod sicut ipse
in quibus expediebat fuit exauditus non in alijs
sic et nos. Et ideo

Apud te laus mea in ecclesia magna: vo-
ta mea reddam in conspectu timentium eum.

Apud te o domine pater erit (laus mea). i. lau-
dabo te. i. laudari faciam non laudem meam que-
ram. et hoc (in ecclesia magna). i. in vniuersa
li ecclesia totius orbis terrarum in qua quoti-
die laudes domino referunt. (vota mea). i. voti-
ua sacrificia redemptionis humane que a me
voluntarie facta est scilicet sacrificium corporis et
sanguinis mei. quod ideo votum vocat quia vo-
luntarie factum est quod ipsum significat (reddam)
id est reddi et offerri faciam in manifesto scilicet in
conspectu timentium eum. i. fidelium et credentium
um ut intelligat per illud se saluari. Et hec sa-
crificia corporis et sanguinis.

Edent pauperes et saturabuntur: et lauda-
bunt dominum qui requirunt eum: viuent cor-
da eorum in seculum seculi.

Edent credendo (pauperes) spiritum. i. vere hu-
miles et contemptores seculi (et saturabuntur)
imitando. quod perficit eis spiritualiter hoc sacrifi-
cium vel sacramentum ut etiam imitentur pati-
endo. Diuites non saturantur quod non esuriunt
cenam. i. domini passionem. (et laudabunt dominum) de
hoc beneficio. Laus enim dei est cibi illius eru-
ctio. (qui requirunt eum) per fidem et opera:
ut eo corda ipsorum impleantur cognoscentes
quod ipse est diuitum pauperum et panis viuus qui
de celo descendit. et ideo et si moriuntur corpora.
(viuent corda). i. anime (eorum) quia cibum
ille cordis et anime est: et viuificat spiritualiter
et etiam eternaliter. unde sequitur. (in seculum se-
culi). i. sine fine. Qui enim manducauerit ex hoc
pane viuet in eternum. Quia autem ecclesia magna
sic ostenditur cum dicitur.

Reminiscuntur et conuertantur ad dominum:
vniuersi fines terre.

Reminiscuntur. i. recordabuntur domini cuius
obliuio erant et qui eis a memoria excide-
rat (et conuertantur ad dominum) a quo auersi erant
cum terrena appetere eterna non intelligeret.
quod eum cognouerant quidam per visibilia exte-
ra. quidam per scripturas. quidam per predicationem.
(vniuersi fines terre). i. ecclesia de omnibus fi-
nibus et de toto orbe verbum est christi vel da-
uid pudentis per uersionem omnium gentium ad fi-
dem ante mundi finem et est hic expressa prophetia
de conuersione gentium. Et (reminiſcuntur)

huius tanti sacrificij (et conuertantur) tanto
pignore subarrati (ad dominum). i. ad amorem eius
cum gustauerint quod suauis est dominus (vniuersi
fines terre. non tamen iudea

Et adorabunt in conspectu eius: vniuer-
se familie gentium.

Et adorabunt eum qui idola adorare con-
sueuerant (in conspectu eius). i. in corde ubi de-
us videt et in conscientijs suis ubi veri adora-
tores adorant preter non in conspectu hominum. Vel
(adorabunt in conspectu eius). i. humiliabuntur
in conspiciendo eum (vniuerse familie gentium)
id est aliqui de omnibus familijs de omni etate
et sexu. In hoc enim quod ait vniuersi fines terre:
et vniuerse familie gentium insinuat in omni par-
te mundi et in omni gente coli et adorari de-
um. Et merito.

Quoniam domini est regnum: et ipse do-
minabitur gentium.

Quoniam domini non hominum superborum (est re-
gnum). i. totius ecclesie vniuersalis impiorum
quod solus christus rex noster est (et ipse domini-
abitur gentium) ad suam fidem conuersarum non tamen
iudeorum quod omnes gentes seruiunt ei. Regnum
quidem diaboli cecidit et regnum christi aduenit
Expulsus est diabolus recuperauit hereditas
tem suam christus. Regit spiritualiter populum suum
possidet eum tanquam regnum suum. dominatur in gen-
tibus dominatione perpetua et in eternum. Et quod
supra egit de spirituali participatione sacramenti.
nunc agit de sacramentali: et vult sacramen-
tum altaris esse commune etiam malis. d.

Manducauerunt et adorauerunt omnes pin-
gues terre: in conspectu eius cadent omnes
qui descendunt in terram.

Manducauerunt scilicet comendo sacrum cor-
poris et sanguinis christi non tamen pauperes scilicet
humiles et boni. sed etiam (omnes pingues ter-
re). i. diuites terreni scilicet superbi et mali. i. de om-
nibus aliqui. et tamen (adorauerunt) specietenus.
aliter enim non daretur eis nisi venerarent nec
sicut pauperes saturati sunt usque ad imitationem
quod non imitantur nec laudant dominum. Sic ergo
boni et mali sacramento vite comitantur. scilicet omnes
qui descendunt in terram). i. in cupiditatem ter-
renorum scilicet reprobi qui celestia deserentes et
statum mentis ad terrena percipiscenda inflex-
centes amant inordinate terrena et eligunt bea-
ti fieri in terra cadent prius in tentationes et la-
queos et post in damnationes et interitum quod indi-
gne sumunt sacrum (in conspectu eius) scilicet dei quod so-
lus videt quod cadant et discernit qui sumant
ad vitam et qui ad mortem.

Et anima mea illi uiuet: et semē meum
seruiet ipsi.

Et cōtra (anima mea) que in contemptu
huius seculi hoībꝫ quasi mori uidet (illi) nō
sibi (uiuet). i. ad eius obsequiū et laudē ut po
stea cū eo uiuat in eternū ideo sancti viri ab
negant semetip̄os et quasi p̄dunt in hoc mū
do aīas ut in vita eterna custodiāt eas. (et se
men meū). i. p̄ me cōuersi et credentes ac imi
tatores: vel etiā bona opera mea (seruiet ipsi)
laudando deū et oīa referendo ad ip̄m. qz

Annunciabit dño generatio ventura: et
annunciabunt celi iusticiā eius p̄plo qui
nascetur quē fecit dñs.

Annunciabit. i. p̄ annunciatōez p̄uertet.
(dño). i. in laudē et bonorē dñi (generatio vē
tura). i. generatio christiana et noui testamen
ti que ex aqua et spū sancto generabit q̄ nos
sumus. (et annunciabūt celi). i. apli aliq̄s di
scipuli et doctores (iusticiā eius) dei scz iustū
eius christū vel mandata eius iusta (p̄plo) scz
christiano (qui nascet) dño spiritaliter ex fi
de p̄ verbū predicatōis (quē) scōo (fecit). i. res
formauit (dñs) speciali et nouo genere factio
nis scz p̄ regeneratōez qz creauit eum in bo
nis opibꝫ. **P**rimo enī nos fecit ut essemus. se
cundo fecit ut iusti essemus. prima factio fu
it de nihilo. scōa de sanguine p̄prio et ideo est
magis aprecianda et amanda q̄ prima. **N**ota
psalmos de passione in magna spe christi
anorum terminari ut sciatur ex passione sa
lus esse.

Oratio.

Caput miscōie deus qui p̄pter nos descen
dens in vterū. addictus ligno. p̄fossus cla
uo. vestimentis insup sorte diuiliis. surrexisti
libere ab inferis p̄camur ut huius cōmercij
non immemor in te sperantibꝫ sis liberator.
Per dominum.

Psalmus de gaudio et gratiar actōe
ecclesie vel cuiuslibet fidelis p̄ dei donis
et impensis sibi celitus beneficijs.

ps. cxij.

Dominus regit me
et nihil mihi deerit: in loco pascue
ibi me collocauit.

Auctor psalmi p̄pheta dauid. **T**itulus ta
lis est psalmus dauid. **H**oc est ps̄ iste attri
buitur dauid. i. ecclesie vel cuiuslibet fidei in
cuius p̄sona loquit hic p̄pheta. **M**ateria: ple
na cōfidentia de miscōia dei p̄ quā homo ad
deū reuertitur. **I**ntentio: monere et hortari
hoīes ut habeant b̄mōi p̄fidentiam et om̄es

sperent in dei misericordia: et si quid boni in
eis cōplectur est vel p̄plendum diuine gratie
nō suis meritis studeant imputare. **S**nia in
generalī: p̄pheta in isto psalmo loquit in p̄so
na ecclesie post baptismū et fidelis p̄li trāse
untis de babilone huius seculi p̄ christū ad
domū dei vel etiā in p̄sona hoīs deuoti trāse
untis de seculo ad desertū et paup̄tatem reli
gionis ac plene p̄fidentis q̄ ibi diuinit̄ cor
poraliter et spūaliter sustentabit et ab hostibꝫ
mentis et corpis defendet. **A**gens ergo de mi
sericordia dei diuidit eam in decē gratias p̄
quas in hac vita homo quasi p̄ quasdam dies
tas de babilone reducit ad domū dei que est
eterna beatitudo de quibꝫ gratijs et donis su
is p̄ ordinē gr̄as agit christo. **E**cclēsia ergo
de qua sup̄ multa dixi et quilibet fidelis gau
dens et gr̄as agens p̄ impensis sibi celitus
b̄nificijs p̄ totū hunc psalmū gr̄as deo refert
et diuinā gr̄am cōmendat. **S**nia in speciali:
qz p̄ christū sit spūalis reuersio ideo ecclesia
loquit de ip̄o sic incipiens. (Dñs) scz chris
tus (regit) vel pascit (me) ad se vocatū p̄ ba
ptismū vel religionis ingressum. i. christus
dñs est dur vel pastor meus qui regit me et
pascit corporaliter. doctrinaliter sacramentali
ter et eternaliter. sub quo sum tutus et suffi
ciens. vnde et subdit (et nihil mihi) sibi mili
tanti (deerit) in futuro de necessarijs ad salu
tem vel ad vitā qz spūalem et corpalem sub
stantiam credo mihi a deo p̄ferendā. iam enī
in p̄nti (in loco pascue). i. in statu fidei et in
vnitate ecclesie vel in vberimis pascuis et in
telligentia sacre scripture vbi est dulcis aīaz
refectio (ibi me collocauit) nutriendū et ro
borandū. **E**cce prima gr̄a locus pascue. **S**e
cunda est educatio de qua subditur.

Super aquam refectōnis educauit me
animam meam conuertit.

Sup̄ et post (aquā refectōis). i. baptismi
vel sapientie salutaris qua reficiunt qui vi
res amiserant et aīa ariditate peccatorū steri
lis secundatur (educauit me) paulatim ut pu
erum. q. d. primo instruit me ad fidē et post
cūtrinit ad p̄fectōem. **S**equitur tertia gr̄a
(aīam meam) auersam (cōuertit) ut de cōtra
cta sit sine ruga et de peccatrice iusta et scā: p̄
augmentū virtutis et bone opationis. **D**ein
de tangit quarta gr̄a cum dicitur.

Deduxit me super semitas iusticie: pro
pter nomen suum.

Deduxit me) et ambulare fecit (sup̄ semis
tas iusticie) id est artiora p̄cepta et p̄fectōnia

consilia hostem iustificancia. que sunt quedā
semita arterespectu cōmunis mandatorū vīe
et hoc de grā sua. vñ sequitur (propter nomē
suū) glorificandū et vulgandū. i. ppter grām
suam nō ppter meritū meū. ista clausula repe-
tenda est cum omīb; supradictis gratijs. De
inde mutans psonam ponit quintā grām. q.
d. Et vere deducit me

Nam et si ambulauero in medio vmbre
mortis: nō timebo mala qm̄ tu mecū es.

Nam et si ambulauero sub tāto duce (in
medio vmbre mortis). i. grauiū tentationū:
vel huius mūdi piculīs et aduersis. Pñs qz
tribulatio p̄dici vmbra mortis qz sicut vmbra
p̄tegimur a calore solis sic p̄ pñtes tribu-
lationes liberamur a futuris. Aut in medio
natōnis prauē et puerse que est quedā vmbra
mortis (nō timebo mala) occulta vel manife-
sta actus vel cōsensus (qm̄ tu mecū es) in cor-
de p̄ fidem tanqz defensor fortis contra oēm
aduersitatē et tentationē. Et sequit̄ sexta gra-
tia que est correctio. nō inquā timebo qz

Virga tua et baculus tuus: ip̄a me cō-
solata sunt.

Virga tua. i. lenis correctio (et baculus
tuus). i. grauior (ip̄a me cōsolata sunt). i. nō
sunt mihi timorē s; p̄solatōi. **U**el virga tua
id est disciplina qz virga p̄cutimur (et bacu-
lus tuus). i. sustentamentū qz baculo susten-
tamur (ip̄a me cōsolata sunt). i. erudierūt me
p̄solando qz in his te esse memorē mei intel-
ligo. **U**troqz modo p̄solatur nos deus fla-
gellis videlicet qz quē diligit corripit et do-
nis ne deficiamus in aduersis. Deinde sub-
iungitur septima grā que est mensa dñi. nā.

Parasti in conspectu meo mensam: ad-
uersus eos qui tribulant me.

Parasti in p̄spectu meo mensam (scz cōio-
nem corporis et sanguinis christi vt intelligā
medebere imitari vestigia passionis eius. vt
mensam sacre scripture q̄ in p̄spectu n̄ro pa-
rata est et exposita que p̄ntat nobis diuersaz
sententiaz fercula vt eis reficiamur et p̄sole-
mur tanqz cibis spiritalib; ne inter mūdi hu-
ius deficiamus aduersa (aduersus eos q̄ tri-
bulant me) scz demones et malos hoīes qui
impugnāt fidē meam vel alio modo p̄sequū-
tur qz scā eucharistia et sacra scriptura cōtra
omēs tribulatōnes nos iuuant et consolantur.
Sequitur octaua gratia.

Impinguasti in oleo caput meū: et ca-
lūx meus inebrians q̄ p̄clarus est.

Impinguasti in oleo caput meū. i. letifi-

casti sp̄iali iocunditate mentē meā et infusio-
ne sancti spūs inuncti. et subdit̄ nona grā
(et calix) benedictōis. i. christi sanguinis vel
ip̄a scriptura sacra (meus) qz accipio s; tuus
qz das (inebrians) feruore diuine dulcedinis
et dans obliuionē vanaz delectationū et co-
gitationū sopiensqz ab appetitu tp̄alium. sic
enī inebriat vt sobrios reddat (qz p̄clarus est)
effectiue. i. valde et multuz qz ducit ad clari-
tate patrie et dat claritatē vite eterne. Deinde
subinfertur decima gratia.

Et misericordia tua subsequetur me: omī-
bus diebus vite mee.

Et post h̄ oīa (misericordia tua) que p̄cessit ad
gratiā p̄ferendā (subsequetur me). i. nō deerit
mibi ad custodiā. hoc tangitur de grā subse-
quente que videtur esse necessaria ad p̄seruan-
dum sicut p̄ueniens ad inchoandū. **M**iseri-
cordia enī dñi nolentē p̄uenit vt bene velit.
volentē adiuvat vt p̄ficiat. opantem subsequē-
tur vt p̄seueret. et hoc omīb; dieb; vite mee
id est qz diu vixero in hac vita mortali et vs-
qz ad p̄summatōem seculi. Non aut̄ hic tm̄
subsequetur ad p̄seruanda p̄cedentia s; etiaz
in futurū. vnde sequitur.

Et vt inhabitem in domo dñi: in longi-
tudine dierum.

Et etiaz (vt inhabitē) in futuro (in domo
dñi) nō manu facta sed eterna in celis vbi san-
ctorum est habitatio. vbi nulla est diez varie-
tas sed vnus dies et vna eternitas. **S**z quia
nos longa t̄p̄a diez spacijs solemus mensu-
rare scriptura sacra n̄ro vsu loquēs eternam
vitā diez longitudine voluit designare vn-
de subditur (in longitudine diez). i. in dieb;
non finiendis: hoc est eternaliter et sine fine.
Versus iste de omīb; supiorib; pendet et eis
iungendus est. ad hoc enī supradicta p̄cessa
sunt vt inhabitem in domo dñi celesti ineter-
num.

Oratio.

Rege nos dñe suauib; tue p̄ceptōis ha-
benis vt eterni tabernaculi habitatōne perce-
pta plenitudine p̄bennis poculi repleamur.
Per dñm.

Psalmus de generali christi domi-
nio et potestate suozqz membroz statu
laudabili et conditōne. ps. xxiij.

Domini est terra et
plenitudo eius: orbis terraz et vni-
uersi qui habitant in eo.

Auctor: psalmi p̄pheta dauid **T**itulus hic
est: ps. dauid in prima sabbati. **I**d ē psalm⁹

Ille est danid qui hic loquitur in persona sua vel ecclesie. psalmus dico a gens de clarificatione dñi et boīs repatione que facta est in resurrectione in prima die sabbati. i. septimane. vel prima post sabbatum que dñica dicitur ppter cantum deo factū et miraculū. Eadēq; dies fuit prima in primordiali reꝝ pditione qz in ea mūdus est conditus et sibi in ea homo p resurrectionē christi est restauratus. ppha ergo et quilibet fidelis pgratulas christo resurgenti quasi victori de bello redeunti testatur ecclesia de qua supra dictū est ipsi christo esse subiecta: simul ostendens pditiones fidelium in ecclesia manentium. Materia: christi generalis dñatio suorumq; membrorum cōditio. Intentio monere fideles vt mudent se ab omni iniquamento et pficiāt in bono quatenus accipere mercantur bñdictōz et misericordiam a domino et suscipere regē glorie cū honore et triumpho. Sñia in generali: ppheta testatur christi dñationi orbem vniuersum esse subiectum definiens quibz virtutibz pediti esse debent fideles in eius ecclesia pstituti: alloquiturq; supstititiosos id est demones vt portas mortis et damnatōis auferāt. desideratq; vt porte eterne vite apiantur et sic christus ingredietur. Sñia in speciali ppheta post resurrectionē letus sicut pꝛeco post triumphū resurrectionis: christi gloriā attendens clamat totā terrā esse christi victoris. dicēs. (Dñi). i. christi q̄ est dñs dominantium est terra et plenitudo eius etc. Quia ipse terrā stabilinuit et disposuit ne obruatur eis. Ad lram: oia sunt dñi et oia p ipm sunt facta: fundata et disposita. et sic ex rebus visibilibz intra nos pensare debemus quāta sit dignus veneratōe tantus ac talis dñs vt sicut nullus ab eius imperio ita nec a fide eius sit alienus. Vel (dñi) christi (est terra). i. ecclesia fructifera cui fructus est a dño (et plenitudo eius). i. oia quibz plena est ecclesia scz oēs sancti et carismata gratiarum ac opa et virtutes oim q̄ cuncta sunt dñi. i. a dño facta: data et disposita. et becter. i. ecclesia nō est pua s; est de toto orbe et de omnibz que in eo sunt. vñ subdit (orbis terre et vniuersi qui habitāt in eo) Clarificato enī christo in toto orbe totus orbis seu de toto orbe fit ecclia eius. Et merito ecclia est dñi.

Quia ipse sup maria fundauit eū: et sup flumina preparauit eum:

Quia ipse scz christus (sup maria fundauit eum). i. stabilinuit ecclesiā sup oēs fluctus seculi vt eos super nec sibi noceāt. qz nō ei vicia sed ipsa vicijs dñatur. Vel sup populus

amaricantē vt nec tribulatōes vel malos homines timeat. (et sup flumina). i. sup cupidos seculi qui labunt in seculū sicut flumina fluunt in mare (preparauit eū) orbem. i. ecclesiā. qz hos supat ecclesia que victis p dei grām cupiditatibus patur et tendit ad eterna. Vel super principes et potentes qui tendūt in pplm sicut flumina in mare qz et eis dñatur ecclia. Et ecclia alto et sublimi posita est ecclia. Et

Quis ascendet in montē dñi: aut quis stabit in loco sancto eius:

Quis ascendet. i. dignus est ascendere in montē dñi. i. in altā iusticiā dñi seu in ipam ecclesiā que sicut mons est firma et alta in virtutibus (aut quis) post ascensum (stabit) id est stabilis pmanebit (in loco scō eius). i. in tam eminenti sanctitate pseuerando in eo q̄ ascendit vt nō cadat et in tpe tentatōis nō recedat. Ascendere multoz est: stare autē et pseuerare tm pfectoz. multi enī ascendūt qui nō pseuerant qz multi vocati pauci vero electi. Et respondet ppheta pmissis interrogatōi. d.

Innocens manibz et mundo corde: qui nō accepit in vano aīam suam: nec iurauit in dolo primo suo.

Innocens manibz. i. purus in opibus (et mundo corde). i. mundus in cogitatōibz. H est qui nō opatur nec cogitat malū. (qui) etiā (nō accepit in vano aīam suā) vt scz relicto desiderio eternoz vana et transitoria optaret. vt anime vita neglecta ei curā carnis anteponeret et sola pntia cogitans q̄ sequant in ppetuū nō attenderet. In vano etiā aīam accepit quisquis ocio vacans infructuose viuūt et in vinea dñi nō laborat. vel qui hoc qd opatur ad anime vtilitatem nō refert. (nec iurauit in dolo primo suo) quicq; vnde cum deciperet asserendo vel pmittendo cum piuriū sit nequiter decipere credentē. Qui ergo in ope in cogitatōe et in verbo innocuus est et innocens sibi et proximo

Hic accipiet benedictionē a dño: et misericordiam a deo salutari suo.

Hic tante innocentie accipiet benedictionem a dño. i. gratie infusionem et bonorum spiritualium multiplicationē ac pmoionē de virtute in virtutem vsq; ad ascensum montis et hec benedictio nō datur pro meritis s; per misericordiā per quam prius peccata dimittit deus. et hoc est quod subdit (et) prius (misericordiā) id est remissionē peccatorum factam per misericordiā (a deo salutari suo) id est a dño iesu christo qui est salutaris noster.

Ecce quomodo premium restat innocenti si bi et primo. Ideo dicit Ciprianus. Qualem vis inuenire dominum talem te exhibe erga primum tuum. unde quisque bene videat: qualiter interius et exterius circa primum suum se habeat.

Hec est generatio querentium eum: querentium faciem dei iacob.

Hec est et talis esse debet (generatio) omni (querentium eum) id est deum et ascendenti in montem. Et talibus enim constituit ecclesia: (querentium) dico non pro favore seculari vel pro terrenis operibus sed faciem dei iacob. id est qui querunt deum ut iacob quesuit. scilicet dei presentiam et cognitionem seu manifestam visionem et tales inueniunt eum in presenti gratia et in futuro per gloriam. Declarata ergo christiana religione impedimenta contraria auferri iubet ut patefactis cordibus christus intret. quasi diceret. Et quia nullus ascendit vel stat nisi innocens et purus ergo

Attollite portas principes vestras: et eleuamini porte eternales: et introibit rex glorie.

Attollite. id est amouete (portas principes vestras) id est o vos demones qui principari hominibus queritis auferre portas vestras scilicet cupiditatis et timoris seu vicia et peccata que sunt aditus mortis quibus ingredimini in animas. et contra illas portas mortis (eleuamini). id est exaltamini in cordibus hominum o vos (porte eternales) scilicet renuntiatis seculo et conuersionis ad deum seu virtutes et gratie que sunt aditus eterne vite: (et) sic ornata domo (introibit) per vos ad corda et animas (rex) dator (glorie) eterne scilicet christus. Et quia excellentia glorie et honoris eius est omni creature ammirabilis ideo quasi admirans querit.

Quis est iste rex glorie: dominus fortis et potens: dominus potens in prelio.

Quis est iste rex glorie qui intraturus est ad corda. Interrogat hic propheta non propter suam ignorantiam sed ut amplius christum commendando alios ad eius inuiter amorem. Vel princeps huius aeris qui ante primatum habebat in homine miratur et querit. Et respondens propheta describens eum per virtutes quas proprio nomine et dicens ipse est (dominus) absolute omnium omnia gubernando. (fortis) in se et in adiuuando. (et potens) ad refutandum aduersarij et prelegendum sibi subiectos (dominus potens in prelio) contra mortem quam moriendo destruxit et contra diabolum cui pos-

testatem abstulit.

Attollite portas principes vestras et eleuamini porte eternales: et introibit rex glorie.

Attollite portas. etc.) predicta repetit et congeminat ut amplius determinet quis sit rex glorie qui dignus est ut ei pareatur hospitium. et non per singula ut prius fecerat dicendo fortis et potens etc. sed breuiter totum respondet dicens (dominus virtutum) celestium id est angelorum. Unde in beato habetur sabaoth quod interpretatur exercituum vel militiarum. vel virtutum. id est gratiarum quia omnibus omnia dat dona. (ipse est rex glorie) super omnia gloriosus et benedictus cui seruire regnare est. Vel dicit hoc dauid per prophetam in persona angelorum precedentium christum descendentem ad inferos et ascendentem ad celos annunciantium et respondentium necnon in persona potestatum tartarorum et virtutum celestium ammirantium et querentium. Primo ergo angeli christum ad infernum precurrentes dicunt. **P** (principes) inferni (attollite portas vestras). id est auferre potestatem qua vsque nunc iustos in inferno detinuitis. (et eleuamini) id est aperiamini (porte eternales) tenebrarum que super iustos clausurate et introibit rex glorie) ut suos inde liberet. **D**irantur autem demones et querunt.

Quis est iste rex glorie: dominus virtutum ipse est rex glorie.

Quis est iste rex glorie quasi diceret nos regem nostrum habemus scilicet diabolum ille rex glorie quis est? Et respondent angeli ipse est (dominus fortis et potens) qui mortem vincit et diabolum principem vestrum ligauit: et nunc venit euertere domum eius et vasa diripere id est confringere claustra infernalium: et captiuam captiuitatem educere. Deinde angeli precurrentes christum in ascensione clamant. **P** principes celi (attollite portas vestras) id est referate celestes aditus domino venienti (et eleuamini). id est aperiamini o vos (porte eternales) id est aditus celi et eternalis ingressus pateat aperiantur ethere ianue et eternalium edium value. (et introibit rex glorie) scilicet christus ut ad dexteram patris se deat et pro nobis interpellat. Ipse autem virtutes angelice nouo mysterio carne induti stupefacte querunt cum admiratione (Quis est iste rex glorie) quasi dicerent. Nos patres et filium semper in simul esse videmus. ille rex

glorie quis est? **E**t respondent angeli comites (dominus virtutum) id est angelorum (ipse est rex glorie) scilicet christus qui ex virtute dei vivit in gloria. **N**on est hic intelligendum quod celum vel infernus portas materiales habeat. sed angelorum vel bonorum vel malorum custodias metaphorice portas vocat.

Oratio.

Stabilitor terre deus cui cuncta plenitudo mundi deseruit restitue nos in innocentiam vite ut possimus te precium in montem sanctificationis ascendere. **P**er d.

Oratio ecclesie vel persone deuote flagellis et tribulationibus grauiter afflicte et imploratio diuini auxilij pro liberatione.

ps. xliii.

Ad te domine leuaui animam meam: deus meus in te confido non erubescam.

Auctor psalmi propheta dauid. **T**itulus talis est. **I**n finem psalmus dauid. **H**oc est psalmus iste dirigens nos in finem attribuitur dauid id est ecclesie que hic loquitur in persona penitentis per flagella correcti. **E**cclisia ergo christo subiecta et fidelis quilibet ad deum conuersus quia tribulationes et tentationes pati habet diuinum auxilium imporat quatenus in bono perseverare valeat suo exemplo nos instruens ut in bono perseveremus et orationi insistamus. **D**actria: ecclesie vel anime flagellis grauiter afflicte oratio et diuini auxilij imploratio. **I**ntentio: ut doceat nos in aduersis non murmurare sed deuota oratione ad deum recurrere et in bono proposito perseverare. **S**ententia in generali: propheta in isto psalmo in persona ecclesie et cuiuslibet fidelis existentis in persecutione inimicorum visibilium siue invisibilium petit a pressuris liberationem in deuio huius vite directionem. culpe pro qua tribulatur remissionem ac diuine consolationis degustationem. **S**ententia in speciali: **E**cclisia itaque ut secure valeat petere que sequuntur premitit de suo desiderio et dilectione quam habet erga deum sic ad ipsum loquens (**A**d te domine) contemplandum et promerendum gustandum et amplectendum (leuaui) spirituali desiderio et deuotione de terra (animam meam) que terrenis et carnalibus desideriis inherebat abstrahendo eam ab istorum inferiorum sollicitudine et amore. **F**acile quidem terrena despiciat qui ad diuina conspicienda

se erigit (deus meus in te) solo non in me vel in alio a te creato (confido) et spem meam pono et ideo rogo (non erubescam) vltius a peccato quod de me procedat corruptus nec etiam aliorum suggestionem peccem. unde sequitur.

Nec irideant me inimici mei: etenim vniuersi qui sustinent te non confundentur.

Nec irideant me inimici mei) siue visibiles siue invisibiles mala mihi suggerentes et nocere querentes qui utique me iridebunt si preualuerint. quia ipsos irrisores patimur quos ad malum persuasores habemus. et certus sum de eo quod peto (etenim vniuersi qui sustinent te) tribulationes presentes longanimitate et patienter ferendo nullasque tentationibus a te recedendo sed in bono proposito perseverando (non confundentur) neque per se neque per inimicos id est per peccatum a se vel ab inimicis exiens et neque hic neque in futuro quia patientie sue premium accipient tempore opportuno. **S**ed e contrario.

Confundantur omnes iniqua agentes: superuacue.

Confundantur) hic pro peccatis salubriter: vel si hic nolunt tandem in pena eterna. et supponit qui et quare scilicet omnes iniqua agentes) propter acquirenda que transiunt: temporalia eternis preferentes et animam suam de terra ad te non leuantes. **I**deo iniqua quia (superuacue) frustra et vane agunt et in superuacuis laborant inutiliter et infructuose nihil secum de fructu sui laboris deferentes. quia omnia sunt vana et infructuosa que a deo sunt aliena. **A**rgo ut non erubescam vel confundar.

Vias tuas domine demonstra mihi: et semitas tuas edoce me.

Vias tuas) apertas scilicet mandatorum que vie conueniunt omnibus etiam simplicibus de quibus dicitur. **S**i vis ad vitam ingredi serua mandata. (domine demonstra mihi) quasi manifesta que visui subsunt ut melius innotescant sicut solet manu demonstrari oculis subiectum ut magis appereat (et semitas tuas) angustas scilicet consiliorum (edoce me) quasi ea que occulta sunt quia paucis sunt note. de quibus dicitur. **S**i vis esse perfectus vade et vende omnia que habes etc. **E**t o domine ne errem

Dirige me in veritate tua et doce me: quia tu es deus saluator meus: et te sustinui tota die.

Dirige me in veritate tua) vt recte iuste et pie viuā sicut veritas tua erigit (et doce me) ipam veritatem vt recte omnia mihi necessaria sciam et intelligam. Duo petit in quibus est pfectio scz dirigi ad bonam vitam: doceri ad veram scientiaz. et ideo fac quod peto qz tu es deus meus qui me creasti (saluator meus) qui me redemisti (et) etiā ideo quia (te sustinui tota die). i. misericordiā et retributionem tuam toto tpe vite et assidue patienter expectavi. et nec pspers nec aduersis a sperando in te moueri potui. **Ista duo bonos faciunt: vt deum saluatozē credamus: et patienter retributionē eius expectemus. Et**

Reminiscere miserationū tuarum dñe: et misericordiarū tuarū que a seculo sunt

Reminiscere qui oblitus crederis dñi tardas (miserationū tuarū dñe). i. opm misericordie tue (et misericordiarū tuarū) naturaliter tibi instarum (que a seculo sunt). i. ab initio seculi. nunq̄ enī sine misericordiā fuisti que naturaliter in te est. nec peccāti homini miseratione tua defuit que est in bonorū exhibitiōe. **Unde enī in se est misericors inde est miserator in nobis. q. d. fac nunc sicut cōsueuisti ne in me fallat quod ab initio seculi inceptum est. Et p misericordiā tuam**

Delicta iuuentutis mee et ignorantias meas: ne memineris.

Delicta quibz scienter viam equitatis dereliqui (iuuentutis mee). i. que ex inconsulto calore ac confidenti et p̄cipiti audacia vel ex infirmitate cōmisi: que etiā qñq̄ sunt in senibus (et ignorantias meas). i. peccata que ex ignorantia feci vel q̄ peccata esse nesciui (ne memineris). i. ne ad vindictā referes. **Tribus enī modis fit omne peccatū. aut studio. aut infirmitate. aut ignorantia. Peccata studio et infirmitatis cōcludit cum ait. (Delicta iuuentutis mee.) Iuuentus enī prona est et infirma ad delinquendū. Peccata ignorantie designat cū subiungit et ignorantias meas. Ne inq̄ memineris sed potius.**

Scdm misericordiā tuā memento mei tu: ppter bonitatē tuam dñe.

Scdm misericordiā tuam que est respectu miserozū vbi nulla sunt merita et que te est digna nō fm iram quā merui et qua ego sum dignus (memento mei tu) vt videns q̄ fragilis sum mecū misericorditer agas peccata dimittendo et gratiaz infundendo. q. d. vt ampla est misericordiā tua: ita et ample misere mei. et non ppter meum meritū quod nullum

est: sed (propter bonitatem tuam dñe) naturaliter tibi insitam et amplam qua de nibilo omnia fecisti et omnibz benefacis. **Deinde cōuertit sermonem ad hoīes. q. d. hac fiducia peto quia**

Dulcis et rectus dñs: ppter hoc legem dabit delinquentibz in via.

Dulcis. i. pius et misericors in miserando est (dñs) quia penitentibz oīa priora peccata dimittit vbi est gratia sine meritis (et rectus) id est equus et iustus quia corrigit et peccata purgat vel quia post misericordiā venie digna meritorū in futuro retribuet. **Amas q̄ dulcis est: time q̄ rectus est. vt amore et timore dei excitatus legem eius custodias. et ppter hoc legem correctōis dabit delinquentibus) vt fm eam corrigantur. que lex est vt si verē peniteant misericordiā consequant: sui autem eternaliter puniantur. et hoc (in via) huius pñis vite: qz post mortem non est locus penitentie. Et dñs**

Diriget mansuetos in iudicio: docebit mites vias suas.

Diriget ad meliora vt ex patientia pficiant et de virtute in virtutē pcedant (mansuetos) qui in aduersitatibz patientes sunt et nō murmurant (in iudicio) pñti quo iudicat dñi flagellat et corripit. **Vel (diriget mansuetos in iudicio) futuro. i. nō perturbabit eos in iudicio qui sequuntur voluntatē eius nec ei resistunt (docebit) hic (mites) qui se non erigunt contra eum nec recalcitrant cum eis leue iugum dñi imponit. (vias suas) quibz ad ipm pueniant. Tales enī qz nō psumunt regere et docere semetipsos ideo dirigunt et docentur a dño. Deinde ostendit que sint vie eius. d.**

Uniuerse vie dñi misericordiā et veritas: requirētibz testm̄ eius et testimonia eius.

Uniuerse vie dñi sunt (misericordiā) q̄ est placibilis (et veritas) qua est incorruptus quorum vnū exhibet cōdonando peccā alterū iudicando merita. **Pec duo in oī ope dñi sunt qz quicquid facit aut misericorditer facit aut iuste. et hoc apparet (requirētibz) et scrutatibz (testamentū) eius nonū qd testm̄ dicif qz ibi est clara pmissio hereditatis et morte pfirmatum est testatoris (et testimonia ei?) scz vetus testm̄ qz testimoniū nouo p̄hibet et ibi fuerūt p̄phete testes pmissionū. Tenet aut ille vias dñi qui exptus misericordiā deponit supbiā nullis meritis liberatū se videns et deinceps seueritatem iudicis cauens. Ergo**

Propter nomen tuum dñe ppiciaberis

peccato meo, multum est enim.

Propter nomen tuum o domine non propter meritum meum. id est propter gloriam nominis tui et declarationem bonitatis tue ut lauderis ab homine (propter piciaberis). id est misereberis: oblato tibi sacrificio spiritus contribulati et cordis contriti (peccato meo) ipsum et misericordiam remittendo. et necesse est (multum est enim) excedens facultatem virtutis mee ad satisfaciendum. et nisi per te non debebitur. Quamdiu enim hic mortaliter vivimus sine multo peccato esse non possumus nam in multis offendimus oculos. Et cum ita sit

Quis est homo qui timet dominum: legem statuit ei in via quam elegit.

Quis est homo scilicet rationalis (qui timet dominum) timore filiali. quod dicitur quisquis ille est: magnus est. beatus est. (legem) euangelicam seu fidei et morum (statuit). id est observandam dedit (ei) dominus ut perseveret et spiritaliter in deo vivat et ne impune peccet (in via) dei (quam elegit). id est libere apprehendit et in regula quam profectus est scilicet timens deum. Ligat enim deus talem in lege sua. Vel (quam) ipse dominus (elegit) nobis incedendum. Et postea subdit de premio. d.

Anima eius in laetitia demorabitur: et semen eius hereditabit terram.

Anima eius scilicet legem dei observantis (in bonis) gratie quasi in delictis et si non re tam spectata in bonis glorie futuris (demorabit) in presenti. Delectatur enim legi dei secundum interiores hominem celestibus desideriis inardescit. spiritalibus studiis inheret. in bonis operibus se exercet (et semen eius). id est bonum opus quod quasi seminat cum agit et unde fructus colligitur (hereditabit terram). id est faciet eum terram viventium hereditate possidere. Et inde illis tanta constantia quia interim

Firmamentum est dominus timentibus eum: et testamentum ipsius ut manifestetur illis.

Firmamentum est dominus timentibus eum) ne cedant tentationibus. videtur enim timor esse infirmorum. et homo est mutabilis in se et fragilis sed firmat dominus timentem quia timor dei dat firmitatem: humanus diffidentia. (et testamentum ipsius) est hoc (ut manifestetur illis). id est manifestabit seipsum illis sicut promissit. quod dicitur promissio eius est etiam eis firmamentum scilicet hoc ut videant eum facie ad faciem. Perces laboris nostri est visio dei quem cum videbimus nihil ultra erit quod queramus. Et ideo quicquid alij faciant.

Oculi mei semper ad dominum: quoniam ipse euellit de laqueo pedes meos.

Oculi mei) scilicet cordis id est interioris hominis sensus et intentiones mee sunt (semper ad dominum) sursum spectantes et ideo non timeo pericula terrena (quoniam ipse) quem intueor (euellit) extrahet (de laqueo) timoris et cupiditatis ac omnium viciorum et tentationum (pedes meos). id est animi affectus ab hoc diversarum tentationum laqueo. Nemo euellitur nisi cuius intentio et desiderium ad alta subleuatur. Semper ergo homo intendat in omnibus que dei sunt et deus eum de tentationibus et tribulationibus finaliter liberabit. Et quia ego respicio ad te o domine et tu.

Respice in me et misere mei: quia unicus et pauper sum ego.

Respice in me) et in desiderium meum pietatis affectu (et misere mei) quia miser sum et locus est miserie (quia unicus) non pro multa distractus vel unicum speciem in te habens (et pauper) a mundi rebus. vel (pauper) spiritu et humilis (sum ego) Vel (unicus et pauper). id est solus et impotens respectu multitudinis demonum et satellitum suorum. Ideo se unicum et pauperem dicit ut dei misericordiam sibi conciliet. Unicus enim plus amatur: pauper plus dolet. Et item ideo quia

Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt de necessitatibus meis erue me.

Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt). id est multis modis affligor modo pro tentationes demonum et viciorum modo pro persecutiones hominum malorum et tot sunt calamitates mundi quod earum anxietas usque ad cor pervenit. et o domine (de necessitatibus meis). id est tribulationibus pro quas necesse habeo transire (erue me) liberando. Adversa congrue vocat necessitates quia necessaria sunt omnibus pie vivere volentibus. et hec necesse est eos tolerare usque in finem ut salvi fiant. Et

Vide humilitatem meam et labores meos: et dimitte universa delicta mea.

Vide humilitatem meam et laborem meum) quia pro adversa humilitatus in magno labore et tribulatione sum. et his purgationis mee flagellis placatus (dimitte universa delicta mea) tam mortalia quam venialia. Vel (vide). id est gratia habebis (humilitatem meam) scilicet contriti cordis: et quia tribulationem que pena peccati est humiliter et patienter tolero (et laborem meum) in sustinendo malos (et dimitte universa delicta mea) ut ex tolerantia tribulationum et laborum merear veniam delictorum.

Respice inimicos meos quoniam multiplicati sunt: et odio iniquo oderunt me.

Respice etiam inimicos meos) eos conuer-
tendo vel reprimendo. vel q: nescimas quid
oremus sicut oportet fac de eis sicut tu scis
(qm multiplicati sunt) non solū foris infide-
les sz etiā intrus in ecclesia falsi fratres: et tot
hoim p̄ditio nō p̄t esse sine dolore. q. d. atten-
dendo eos me protege et mihi auxiliare. (et
odio iniquo oderūt me) q: oderūt me diligē-
tem se et q: nō vicia in me sed ip̄am naturam
oderunt. Equū enī odiū est cum oditur cul-
pa et diligitur natura. Ideo

Custodi aiam meam et erue me: nō eru-
tescam: qm̄ speravi in te.

Custodi aiam meā) ab eoz insidijs et imi-
tatione ne pereat (et erue me) ab eoz confor-
tjs et cōmunionē ut euadam (nō erubescā)
id est nō p̄fundar a pposito cadendo et erube-
scenda cōmittendo si forte insurgūt aduer-
sum me. et debes me exaudire qm̄ speravi in
te) non p̄sumpsi de me et nō est confusio spe-
rantibus in te. Tum aut p̄fecti sic se spei for-
titudine roborāt: ceteros ad se p̄ exemplū tra-
hant. vnde subditur

Innocentes et recti adhaerūt mihi: q: sū-
stinui te.

Innocentes) moribz et sibi et p̄mo (et re-
cti) inde et corde quos nō frangit aduersitas
vel p̄speritas (adhaerūt mihi) nō solū p̄s-
sentia corpis sed etiā cōsensione cordis. et ad-
berendo sunt mihi p̄formari. et hoc ideo (q:)
nō defeci a bono sequēs malos sed (sustinui
te) expectans discussionē vitimi iudici et res-
tributionē. Qui innocenter viuunt: qui cele-
stem patriā appetunt sicut disiungi a malis
ita adhaerere cupiūt bonis vt sese inuicē ver-
bis et moribz edificent et bona sua p̄ charita-
tem sibi cōmunicēt quatenus in bono alter
crescat ex altero. Et tu

Libera deus israel: ex omnibus tribula-
tionibus suis.

Libera) (deus israel). i. p̄m quē ad tuas
visionē et ad te p̄templandū p̄parasti (ex oī-
bus tribulatōibz suis) scz spūalibz et corpo-
ralibus. i. nō solum ex his que tolerat exteris
us: sed etiā ex his que patitur interioris. vt ma-
gis quiete et deuote tibi possit seruire. Vel ex
omnibz tribulatōibz p̄ntibus ne in eis succū-
bat et futuris ne eas incurrat. **Q**uo

Libera nos ab oībz angustijs nris mī-
rissime deus q: ad te aīas n̄ras erigimus ob-
liuiscere qm̄s delicta iuuentutis et ignoran-
tie prioris et si quid negligēter deliquimus
clementer ignosce. **P**er dñm.

Psalmus de ecclesie seu viri iusti in-
nocentia et sanctitate eiusq: ne a pposito
to moueatur oratione. ps. xxv.

Iudica me domine

qm̄ ego in innocentia mea ingres-
sus sum: et in domino sperans nō
infirmabor.

Auctor psalmi ppheta David. Titulus
hic est. Psalmus dauid. Quasi diceret p̄s il-
le attribuitur dauid. i. p̄fecto viro et excellen-
tiori ecclesie mēbro supius deū oranti et hic
ostendenti se esse exaudītū et diuina mīscōia
adeptū innocentia et p̄fectōz ac deuoti oran-
ti ne a pposito suo dimoueatur. et hoc facit vt
a quibz moraliter segregatur ab his etiā eter-
naliter sepetur. **M**ateria: viri iusti innocens
et sancta p̄uersatio et a cōsōrtio maloz sepa-
tio. **I**ntentio: vt exemplo sui doceat nos in-
nocenter cōuersari et a p̄sōrtio maloz sepa-
tū. **S**nia in generali: ppheta in isto psalmo
in persona ecclesie vel cuiuslibet p̄fecti et viri
iusti allegat suā innocentia et detestatur ini-
quoz malicia. attestatur insup se in cultu dei
sedulū et perit cum impijs nō dānari imp-
petuū. **S**nia in speciali: videns ergo ille vir
sanctus bonos cū malis: grana cum paleis:
orat in futuro localiter diuidi. d. **I**udica me
dñe) scz iudicio discretōis. i. discerne me in
futuro a malis loco a quibz in p̄nti licet sum
mecū sint seiunctus sum merito. **H**oc aut di-
cit nō ex p̄sumptōe iusticie sue sz ex certitu-
dine mīscōie dei et subdit meritū (qm̄ ego in
innocentia mea ingressus sum) vias vite in-
ter peccatores innocēter vitā ducendo et hoc
dicit nō se iactando sz gr̄as agendo (et in do-
mino) nō in me (sperans) ne inter malos tū-
bem (nō infirmabor) deficiento ab innocen-
tia et cadendo in peccatū sed sicut incepi ita
diuino auxilio p̄seuerabo q: ip̄e dñs est mea
fortitudo. **S**ed ne quid delictoz occultoz
me lateat et in me remaneat

Proba me dñe et tenta me: vire renes
meos et cor meum.

Proba me dñe). i. si quid in me est purgā-
dum prius vires meas respice (et) tunc p̄nt
ferre valeo (tenta me). i. tentari me p̄mitte nō
tum me faciens nō tibi q: oīa nosti: sed mihi
et alijs ne quid delicti in me remaneat et hic
me corrigens flagello filioz vt spūs saluus
fiat. et deinde (vire) igne sc̄i spūs (renes me-
os). i. delectatōes scilicet malas absumēdo et

bonas inflāmando (et cor meum) id est cogitationes scilicet malas cōsumendo et bonas illustrando. Ac si dicat interioribus et exterioribus vicijis spiritale adhibere medicamentū hic ergo perfectus precatur tribulātōnes et tentationes ne quis de eis murmure. Nec tunc meo consumi tribulātōne vel tentātōne

Quoniam misericordia tua ante oculos meos est: et cōplacui in veritate tua.

Qm̄ misericordia tua que non sinit tentari, supra vires vel cōsumi (ante oculos meos est) id est non merita mea sed misericordiā tuam tanq̄ fiduciam meam toto corde intueor et attendo ita q̄ nec ego misericordie nec misericordiā mei obliuiscitur. quasi diceret. discipulam tuam patienter fero: sed ut miserearis indefinenter expecto (et) ideo iam (cōplacui) tibi id est beneplacitū habui (in veritate tua) scilicet vindicte quā merui qui prius displicui in mendacio culpe qua deliqui. **Et qui lapsus merui iram a te correptus inueni misericordiam.** Vel (cōplacui in veritate tua) pbando que probas et reprobando que reprobas. **Et hoc autem apparet qm̄ in innocentia mea ingressus sum.** quia

Non sedi cum cōcilio vanitatis: et cum iniqua gerentibus nō introibo.

Non sedi cum concilio vanitatis id est tractatum iniquorum vitauit et eis non consensit qui de terrenis semper cogitant et loquuntur prouidentes beati fieri in temporalibus et transitorijs que vana sunt et instabilia et causa omnis iniquitatis. (et cum iniqua gerentibus non introibo) iniquis operibus cū ipsis me ingerendo. **Peruersi enim aut vane loquacitati vacant aut inique opatōni defraudant.** Quo contra sancti viri vt et verbo et facto habeantur innoxij: et a vanitate restrungunt linguam et ab iniquo opere conseruat vitā. **Et q̄ nō satis est vitasse addit Immo**

Odiui ecclesiam malignantiū: et cum impijs non sedeto.

Odiui ecclesiam id est congregatōnem et conuentum (malignantiū) id est malitiaz suam studiose exaggerantium quibz scilicet nō sufficit q̄ ipsi mali sint nisi etiam alios trahant. odiui quidem in eis non naturā sz culpam. (et cum impijs) deum non colentibus. **Pietas enī proprie pertinet ad cultum dei.** (non sedebo) id est placitum non habeo: cor de eis cōsentiendo vt placeat mihi quod eis. **Ab his enim omnibus quibz non corpore tamen vita et moribus sepatur ecclesia.** Sed

qui ab iniquis se separat: cum quibz adiungitur audiamus. **Sed**

Lauabo inter innocentes manus meas: et circumdabo altare tuū dñe.

Lauabo .i. mundabo (inter innocentes) qui nec sibi nec alteri nocent. (manus meas) id est opera. quasi diceret. non consentiā impijs sed potius cum innocentibz et inter eos mente semper et corpore sepe habitans et cōuersans penitendo munda faciam opa mea. **Manus enim opera significant.** (et circumdabo) .i. virtutibus et bonis operibus ornaabo (altare tuum domine) id est mentem meam vel fidem vbi deo vota offeruntur. vbi p̄ces funduntur: quia non est locus veri sacrificij extra fidez catholicam que est in corde. **Ideo aut inter innocentes cōuersabor.**

Ut audiam vocē laudis: et enarrem vniuersa mirabilia tua.

Ut audiam vocem laudis id est discam et intelligam ab eis et intus a m̄gra veritate qua voce sis laudandus scilicet quomodo te laudem non me vt scilicet bonum tibi nō mihi tribuam et ex ipso bono non de me sed de te qui dedisti presumam. **Ille ergo intelligit qualiter est laudandus deus:** qui quicquid boni agit a deo esse reputat: quicquid vero mali facit a se esse non dubitat. (et) cum didicero (enarrem) id est exponam ceteris (vniuersa) id est precipua et perfecta (mirabilia tua) corporalita et spūalia visibilia et inuisibilia hominibus exhibita docens et eos te laudare. quia **D**

Dñe dilexi decorem domus tue: et locū habitationis glorie tue.

Domine dilexi decorem domus tue id est bonos actus quibus decoratur domus tua scilicet ecclesia vel virtutes animam ornantes (et locum habitatiōis glorie tue) scilicet illos in quibus habitans glorificeris id est locum in quo gloriose habites vt nō sibi sed tibi gloria detur quia non suam sed tuam gloriam querunt: vel animam virtutibus ornant. **Unde Gregorius.** Domus quippe dei non solū sancti angeli sed etiam nos sumus quorum mentes inhabitare dignatur. **Et q̄ electus quisque quantūcūq̄ proficiat adhuc reprobari formidat misericordem deum humiliter exorat. d.**

Ne perdas cum impijs teus aīam meā: et cum viris sanguinū vitam meam.

Ne perdas id est ne perdi pmittras in futuro (cum impijs) o (deus) id est cum male se

habentibus erga deum et eum odientibus (animam meam) que dilexit decorem domus tue (et cum viris sanguinum vitam meam) in presenti id est cum hominibus male se habentibus erga primum et eum odientibus. De quibus dicitur qui odit fratrem suum homicida est. Et ita impij et viri sanguinum illi accipiuntur qui contra duo mandata charitatis agunt et sic domum dei que duobus preceptis dilectionis scilicet dei et proximi decoratur quantum in se est debonestant et maculant.

In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus.

In quorum manibus. id est operibus (iniquitates sunt) quia eorum opera sunt inique et se parati sunt inique agere dextera eorum repleta est muneribus quia si quid boni agunt per muneribus faciunt pecunie vel laudis humane vel timoris quo timent diuitem vel potentes offendere. Hi sunt qui sapientiam suam vendunt pro iusticia precium accipiunt: ipsis etiam spiritualibus studiis quandoque desudant ut terrenum aliquid conquirant in acquirendis lucris insistant ardenti studio circumquaque exquirunt ut dextera eorum repleatur muneribus. Ita illi muneribus sunt ditati.

Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me et miserere mei.

Ego autem sine flagicio et facinore in innocentia mea ingressus sum inter peccatores id est diuitijs innocentie et spiritualibus thesauris ditatus sum et ideo (redime me) id est tanquam redemptus libera me a malis et miserere mei id est non deserat me misericordia tua in huius vite periculis quam vix aliquis transit sine culpa sed in omnibus me comite tur faciendo mecum non pro meritis mea sed pro misericordia tua. Et debes quia.

Pes meus stetit in directo: in ecclesijs benedicam te domine.

Pes meus spiritualis scilicet affectus qui facile labi solet et etiam corporalis (stetit in directo) id est non recessit a iusticia tua et permansit contra omnia scandala immobilis. quia tam affectu et dilectione quam gressu et opere non recessit a rectitudine et si scandalis concussus essem vndique. In hoc ergo ostendit se diligere deum: deinde subiicit etiam de dilectione proximi dicens (in ecclesijs) et sanctis congregacionibus et in omni conuentu fidelium (benedicam te domine) de tuis beneficiis mihi a te collatis non solum lingua et verbis sed etiam vita et moribus te laudando

ut alij mea doctrina et exemplo similiter informantur ad benedicendum. Hoc est enim in ecclesijs benedicere deum: sic vivere ut per mores cuiusque benedicatur dominus. Qui enim benedicit domino lingua et non factis non vere benedicit.

Oratio

Largire domine misericordiam tuam famulis supplicibus et fac nos in tua veritate deuotos ut actibus innocentiam restitutas liberari mereamur ab impijs. Per dominum.

Psalmus de fortitudine et constantia in aduersis et tentacionibus vite presentis ac de profectu et perseuerantia in virtutibus et bonis. ps. xvi.

Domine illumina

ratio mea et salus mea: quem timebo?

Auctor psalmi propheta dauid. Titulus talis est. In fine psalmi dauid priusquam lineretur scilicet. Hoc est psalmus iste dirigens nos in finem future consummacionis attribuit dauid. id est cuiuslibet fidei manu forti. psalmus inquit agens de hoc quod est illi fidei priusquam lineretur scilicet. id est ante perfectionem vinctus. Sicut enim dauid post primam in domo patris vinctus in signum regni facta hostes habuit antequam in hebron in regem vngeretur secundo. nec confirmatus est in regno donec saule deuictus: sic fidelis quisque post primam vinctio nem baptismi quando accipit pignus spiritus habet hostes antequam scilicet vngatur scilicet post hanc vitam quam immortalitate et impassibilitate persequitur et nunquam confirmabitur in regno donec diabolo penitus superato. Fidelis ergo prima vinctio vinctus tanquam christi tyro hic loquitur optans ut secundam vinctio nem persequatur. Ergo supra ostendit se exaudiri et perfectionem persecuti orauitque ne a proposito suo dimoueretur hic se ipsum et suo exemplo vnuquemque qui pignus spiritus accepit confortat ut si beatitudinem esse desiderat in tentacionibus vite penitus viriliter agat ac pondus diei et estus longanimiter sustineat. Materia: in aduersis et tentacionibus vite penitus fortitudo et constantia ac in virtutibus et bonis profectus et perseuerantia. Intentio: suo exemplo vnuquemque exhortari ad ista et a deo impetrare et obtinere oratione deuota. Sententia in generali: propheta in isto psalmo in persona ecclesie vel cuiuslibet viri fidelis et iusti confitetur se deum metuere et nullum alium formidare ac constantiam contra insultus aduersariorum se habere. Item proficitur se habere desiderium et conatum proficiendi et perseuerandi in bonis ut pertingat ad premium regni celestis.

Sententia in speciali: fidelis ergo prima vn-
ctione inunctus tanq̃ tyro christi ait. (Do-
minus) habitans in me qui illuminat omne
hōem venientē in hunc mundū est illumi-
natio mea) cōtra ignorantia. Illuminat enī
me p̃ferendo mihi lumen naturale ad cogni-
tionem agendoꝝ sup̃addens lumen gr̃e ad
cognitionem sperandoꝝ (et salus mea) contra
infirmiitateꝝ vt iam possim resistere peccatis
quia eius est saluare in omnibꝝ tentatōibꝝ
et tribulatōibꝝ et in futuro ip̃e est vera no-
stra salus et beatitudo p̃hennis (quem) ergo
alium (timebo) sub tanto domino. quasi dice-
ret nullum. quia nullus potest contra eum.
Quē enī aīa timeat in qua deus habitat.

Dominus p̃tector vite mee: a quo tre-
pidabo?

Dominus) est p̃tector vite mee) sc̃z gr̃ie
que dicitur vita fideliz: sicut vita nature di-
citur brutoꝝ. culpe demonū. gl̃rie angeloꝝ
rum quia vitam virtutum quam mihi dedit
etiam p̃regit dum om̃es impetus et insidias
repellit sine cuius p̃tectoꝝ omnia dona eius
p̃duntur (a quo) igitur alio (trepidabo) qua-
si diceret a nullo. ad potentissimū enī omniū
pertineo. Si ergo deus illuminat homines
vt recta videat si sanat vt recte q̃ viderit ope-
re compleat. Deinde si p̃regit ne tentatus ca-
dat quid restat qđ formidare debeat? Unde
et subditur

Dum appropiant sup̃ me nocentes: vt
edant carnes meas:

Dum appropiant sup̃ me) i. appropinquāt
et accedunt p̃tra me (nocentes) voto suo et si
non effectu. i. dum me inuadunt et obsident
inimici volentes nocere mihi vt edant car-
nes meas) vel me in carne affligendo et occi-
dendo. vel in carnalibꝝ desiderijs nimis de-
lectando et se pascendo. vel bona mea deuor-
ando. crudelitas inimicoꝝ hic notatur qui
carnes lacerant: animas ledere non valentes
et ideo nō sunt timendi quia eo ip̃so infirmā-
tur et cadunt quo ad interiora animi irum-
pere nō possunt. vnde subditur

Qui tribulant me inimici mei: ipsi infir-
mati sunt et ceciderunt.

Qui tribulant me) p̃sequendo vel tentan-
do (inimici mei) cor̃pales vel sp̃uales (ipsi in-
firmati sunt) a p̃p̃rijs viribus et debilitati in
semetip̃is et inefficaces erunt in hoc quod in-
tendunt (et) victi (ceciderunt) a potentia et po-
testate nocendi ne tantū nocere possint quan-
tum velint: potestate diuina me p̃egente et

eos deficiente. Nihil ergo nisi dñm timeas
mus et quicquid aliud fremat vel superbiat
contra nos nō curemus. Si enī deus p̃ no-
bis quis contra nos? Ideoꝝ accepta tanta
fiducia.

Si consistant aduersum me castra: non
timebit cor meum.

Si) deinceps (consistant) i. circūuentiant
(aduersum me castra) i. conspirans cōtradi-
centium et aduersantium multitudo et fortitu-
do (nō timebit cor meum) in deo p̃tectoꝝ cō-
firmatū licet cor̃p̃ occidat. q. d. Si impioꝝ
exercitus: si vicioꝝ impetus: si demonioꝝ
cetns collectis viribus omnibꝝ atqꝝ acie ordi-
nata cōsurgat: nihil cor dubitat quod omni-
potens deus illuminando sanando p̃egen-
do cōfirmat. Dñs enī bellator fortis ip̃e p̃o
me pugnabit

Si exurgat aduersum me p̃eliū: in hoc
ego sperabo.

Si) etiā (exurgat) subito vel in immensū
erescat (aduersum me p̃eliū) sc̃z insultus et
conflictus vel p̃secutio inimicoꝝ p̃dictoꝝ
vt me debellare velint et cōterere nō solū non
timebo sed etiā (in hoc) p̃elio (ego) cui deus
p̃tector est (sperabo) i. ex hac occasione certis-
orem et firmiore confidentiā capiam de diui-
ni auxiliij experimento. Vel (in hoc) sc̃licet in
dño (ego sperabo) i. sp̃em victorie et remun-
erationis eterne habebō in dño. Et merito q̃.

Quam petij a dño hāc requirā: vt inha-
bitem in domo dñi oibꝝ diebꝝ vite mee.

Quam) sc̃z rem id est vnum sc̃z ipsum deū
vbi more hebraico vtitur adiectiuo femini-
no p̃ substantiuo neutro. (petij a dño) p̃ ceteris
Nali quidē multiplicia querūt ego tm̃ vnā
et (hanc requiram) supplicando) instanter et
perseueranter pro obtentu ipsius sc̃z (vt) qui
nunc ad tempus habito in tabernaculo tan-
dem (inhabitē) id est perseueranter habitez
in domo domini) non manu facta sed eter-
na in celis (omnibus diebus vite mee) i. eter-
naliter vbi nō sunt dies mortis. **Q** vna dul-
cis qñ me de te satiabis.

Qut videam voluntatem domini: et vi-
sitem templum eius.

Qut) vbi (videaz) voluntatē dñi sicut est qui
maxime apparet in facie id est vt contempler
speciē eius desiderabilē et videā eū facie ad
faciē vbi voluntas dei et quid velit plene co-
gnosceretur. **P**ic enī volūtas aliqua hōis ab
volūtatē dei dissentit: ibi in nullo dissentit.
Qñ dicitur. **F**iat voluntas tua sicut in celo

et in terra (et visitem). i. cum desiderio et frequentia videam. et interiori mente frequentē (templū eius). i. ecclesiā electorū et celestis curie conuentum. fidenter autem peto et spero illuc peruenire.

Quā abscondit me in tabernaculo suo in die malorū. pterit me in abscondito tabernaculi sui.

Quā abscondit me) militante sibi ne me tentationū pcellerēt (in tabernaculo suo) id ē in pnti ecclesia in qua militamus in die malorū scz hoīm. i. in die et vita pnti vbi mali florēt. vel in tpe tentationū quibz moralis vita subiaceret (pterit me) ad salutē ne lederet in aīa licet corpus affligeret in abscondito tabernaculi sui. i. in christo p fidē quo est scūs scōrum et absconditū ecclē spūalis sicut sancta scōz sunt absconditum ecclē materialis in q vita nra abscondita est. quē mor vocat petrā.

In petra exaltauit me: et nunc exaltauit caput meū sup inimicos meos.

In petra. i. in christo nō tū pterit sed et (exaltauit) a terrenis cupiditatibz sublimādo et de virtute in virtutē pgredi faciēdo (me) fundatū sup petrā. Prius g in christo pterit eū a malis deinde exaltauit in bonis (et nūc) dum dies malorū est (exaltauit caput meū). i. mentē meā (sup inimicos meos). i. sup viciofos appetitus qui me sepe bñiliabant ne celestia pteplarer vt nullis iam vicijs vel aduersitatibz succūbam sz superē nō deficiēdo. Et quia sic exaltauit ideo

Circūui et imolaui in tabernaculo eius hostiā vociferatōnis cantalo 7 psalmum dicam domino.

Circūui. i. oīa bñicia recogitauī 7 mecū ptractauī (et nō in gratus (immolaui) offerēdo p grāz actōē in tabernaculo eius). i. in ecclēia toto orbe diffusa (hostiā vociferatōis) vel iubilatōis. i. laudis ineffabilis cū magna deuotōe 7 pūritōe cordis. et de reliquo (cantabo) scz iocunditate ptemplatōis (et psalmū dicam). i. opabor (dño). i. ad honorē dñi. Cantus enī pūnet ad iocunditatē laudis: psalm⁹ ad exercitiū bone opatōis. q. d. voce corde et ope laudes deo annuntiabo. sic enī laus nra accepta est deo nro. Ideo

Exaudi dñe vocē meā qua clamaui ad te miserere mei et exaudi me.

Exaudi dñe vocē meā. i. oīorū tā mentalē qz vocalē (qua clamaui) forē intentōē (ad te) pmerendū et p illa vna (miserere mei). i. misericorditer mecū age (et exaudi me) pccm me

am pcedendo. q. d. ex miscētia tua exaudi me: vt merear in illa vna esse. pccs inculcat qz qd diu in diebz malorū sumus oratio nra cessare nō debet. transiet oīo succedet laudatio. trāsi et fletus succedet gaudiū. Et merito me exaudies quia.

Tibi dixit cor meū: exquisiuit te facies mea: faciē tuā dñe requiram.

Tibi q solus occulta intelligis (dixit cor meū). i. desiderii cordis mei. hoc est oīo mea nō in solis labijs est sz in corde placata. et exq suisit te) nō aliud extra te (facies mea). i. intentio mea: mens mea. in qua me cognoscis et q vultu qñqz designat (faciē tuā). i. pntiā (dñe) pseueranter (requirā) nō mūdi gloriā. nō diuitias. nō delicias. facies tua visio tua q est vna mihi est in desiderio qz inter oīa nihil ita pci osum inuenio vt aut inueniā qd qro tu dñe.

Ne auertas faciē tuā a me: ne declines in ira a seruo tuo.

Ne auertas) et abscondas nūc (faciē tuā) scz grē tuā a me) tanqz nolens mihi fauorē et grām impendere sed ppiciata faciē me respice et si a pccis meis faciē vindicte auertas vt ea nō punias (ne declines in ira a seruo tuo) scz tanqz et despectu recedēdo ab eo et loquit de se tanqz de alio. Rogat vt eū hic corripiat nō vt ab illo cū ira sine correctōe et venia discedat et vtilia gerat a quibz nō declinet sz vultu ppicio respiciat. Sed

Adiutor meus esto ne derelinqs me: ne qz despicias me deus salutaris meus.

Adiutor et coopator (meus esto) vt pficiā et pseuerare valeā in bono qz ego mihi non sufficio. et ideo pccor (ne derelinqs me) ne cadam et incidā in pccm qz sine te deficio. q. d. inceptū ne intermīttas in viā me posuisti sz aberrabo si me relinquis (neqz despicias me) a te abiiciendo ne percā qz tu (deus) meus es qui me creasti. et (salutaris meus) qui me redemisti. q. d. frustra creasti 7 recreasti si me despicis. et hoc necessariū est mihi nō habenti adiutoriū extra te.

Quā pater meus et mater mea dereliq/runt me: dñs aut assumpsit me.

Quā pater meus). i. mūdus vel diabolus (et mīr mea) scz societas malorū vel carnalis cōcupiscentia que me genuerūt et quorū eram imitator (dereliquerūt me) querentē te et ptemnentē se. q. d. ista dereliqui sepatus sum ab eis cum id quod quero dare nō possent. (dominus aut) qui pmihi dare et modo necessariā (assumpsit me) vt pfi quia condidit. quia

vocat. quia subet. quia regit. et vt mater quia
lactat. quia nutrit. quia fouet. quia continet.

Et quia tendo ad te ideo

Regem pone mihi dñe in via tua: et diri
ge me in semita recta propter inimicos
meos.

Regem) et regulā viuendi (pone et da (mi
bi) tendenti ad te o (dñe in via tua) scz māda
torum tuoz que me dirigat et nō sinat aber
rare a mādatīs tuis. et vltius (dirige me in
semita recta) scz pñioz et in rectitudine an
gustiarum vt recte incedā et nō declinem ad
dexterā vel ad sinistram. et hoc rogo (ppter
inimicos meos) visibiles et inuisibiles cauē
dos qui insidiari nō cessant vt me ad iniqui
tatem suę errorem trahant. Et

Ne tradideris me in aīas tribulantium
me: qm̄ insurrexerūt in me testes iniqui
et mentita est iniquitas sibi.

Ne tradideris me). i. aīam meam vt si cor
pus occidūt vel aīam nō occidant (in aīam)
id est in volūtares. nō dico in manus (tribu
lantū me) et mibi aduersantū. i. ne sinas ani
mos eoz satīari de malis meis vt cōsentiam
eis (qm̄ insurrexerūt in me). i. ptra me testes
iniqui scz detractores et adulatores mibi et
de me falsa dicentes vt moueāt et reuocēt me
a te (et mentita est iniquitas) emphatice. i. in
quis testis (sibi). i. ad damñū suū nō meum.
qz mendaciū maloz sibi vertitur in penam:
sanctis vero in gloriā. Omne enī peccatū in
suū redit auctore. s; inter oīa pericula deo
dirigente. ego

Credo videre bona domini: in terra vi
uentium.

Credo). i. indubitanter pñdo (videre) scz
p expētiām (bona dñi) que sunt vera et eter
na nō transitoria (in terra viuentū) vbi nul
lus moritur: nullus locus falsitatis est scz in
vita beata que est eterna qz pñus nřm ibi
habemus qđ est christus. Terra dicta est p si
militudinē ppter sui soliditatē stabilitatē et p
manentiā vbi nullus perit sed semp pmanet
et beate viuit. Et in hac spe cōfortans se ipm̄
loquit ad se tanq; ad aliū. q. d. Certus sum
de illa vna et si tardum est hoc amanti.

Expecta dñm viriliter age: et confor
te tur cor tuū: et sustine dñm.

Expecta dñm) secure qui non fallit bona
ab eo sperando et pñolando et vt cōsequaris
nō remisse s; viriliter et fortiter (age) et opare
de bono in melius pficiendo (et) ne lassaris
(pfortetur cor tuū) nō desperatōne deficien

do. et corde pñrmatus si mala euēiant (sust
ne dñm) tribulatōnes patienter et pseuerans
ter pro eo vsq; in finez sufferendo vt bene vi
uendo sis iustus et patiēdo pfectus **U**bi no
ta q; quattuor sunt que nřam spem euacuāt
scz diuturnitas tñis: contra quod dicitur. ex
pecta dñm. id est illud quod credis et speras
de dño. Difficultas bone actōis. ptra quod
dicit. viriliter age. Pusillanimitas mētis. cō
tra quod dicitur. cōfortetur cor tuū. Acerbi
tas tribulatōis cōtra quod dicitur. et susti
ne dñm. i. illud quod pateris pro domino et
a domino.

Ratio

Defensa nos a castris et pñis inimici ad
intor omnium deus vt in domus tue ppetui
tate durantes mereamur vultū tuū spūali cō
templatōne suspicere. Per dñm

Petitio Christi vel ecclesie p libera
tione ab iniquoz tribulatōne et gratia
actio deuota pro sua exauditione.

ps. lxxij.

Ad te domine cla
mabo deus meus ne sileas a me ne
quando taceas a me: et assimilabor
descendentib; in lacum.

Auctor psalmi dauid propheta. Titulus
hic est. Psalmus ipsi dauid. Attribuitur enī
dauid significato. i. christo in conflictu passi
onis posito vel iusto in afflictōne constituto
suadenti id quod supra scz vt quisq; fidelis
sui exēplo aduersa toleret et nō in se s; in deo
confidat si cum eo regnare voluerit. **P**ete
ria: petitio liberatōis christi vel iusti ab ini
quorum liberatōibus. **I**ntentio: monere fi
deles aduersa patienter tolerare et cor suū
in dño ponere si volunt cum christo regnare
Sētia in generali: propheta in isto psalmo in
pñona christi vel cuiuslibet iusti positi in af
flictione mentis vel corpis petit deuote diui
nitus liberari et sentiens se a dño exauditus
studet ei deuote regratiari. **S**ententiā in spe
ciali: **C**hristus itaq; secundum q; homo p
ponens se exemplū iustis humiliter ad pñem
ait. (Ad te) o domine clamabo). i. ex toto et
magno desiderio et affectu in afflictōne mea
orabo et tu (deus meus ne sileas a me) chris
to in resurrectōe sed responde mibi annuen
do et resuscitando. et (nequando) id est nec ad
horam (taceas a me) in passione sed clarifica
protegendo (et) si silueris (assimilabor) id est
similis ero alijs hominibus (descendentib;
in lacum) id est in miseriā huius vite vel in

inferni. **Uel** (ne fileas a me) christiano quā-
tum ad exteriorē eruditōnem (ne quando
taceas a me) quantum ad interiorē inspira-
tionem (et si silueris vel taceris remotus a
metunc assilabor descendētibz in lacuz)
gehenne et pfunde miserie id est peribo quia
dei silere et tacere nrm perire est. **Sed**

Exaudi dñe vocem deprecationis mee
dum oro ad te: dum extollo manus me-
as ad templum sanctum tuum.

Exaudi domine vocem deprecationis mee
cordis deuote precantis. (dum). i. quia (oro
ad te) id est ne differas me exaudire. et (dum)
id est quia ego christus (extollo manus me-
as) in cruce (ad) construendū (templum san-
ctum tuum) id est ecclesiā. quasi diceret. hoc
facio ad edificandū ecclesiā ut sit tem-
plum sanctum tuum et ad salutem illorum
qui sunt templū tuum. **Uel** (dum) ego chri-
stianus (extollo manus meas ad templū san-
ctum tuum) scilicet ad celum. quia est consue-
tudo fidelium eleuatis ad celū manibus de-
precari dominum. **Inde enim speramus au-**
xilium ubi notat ad eterna debere opera no-
stra referre nō ad terrena deprimere. **Et**

Ne simul tradas me cum peccatoribus;
et cum operantibus iniquitatem ne per-
das me.

Ne tradas me in mortem (simul cum pec-
catoribus) id est ea intentōne et eo voto qui-
bus illi (et cum operantibus iniquitatem) sci-
licet mortem meam (ne perdas me) damnan-
do velut reū supplicij id est ne hoc modo mo-
riar quo moriunt operarij iniquitatis. **Ora**
et tu fidelis ne simul tradaris cum peccatori-
bus ne eorum cum quibus habitas prauis
moribus corrumparis et cum operantibus
iniquitatē ne perdaris ne videlicet cum ini-
quis per eas quorum persecutōnem tempo-
raliter toleras. **Et non solū sunt iniqui actu**
sed etiā lingua. vnde subditur

Qui loquuntur pacem cum pximo suo:
mala aut in cordibus eoz.

Qui loquuntur pacem cum pximo suo
per carnem et per impensam misericordiam
scilicet mecum dicētes. **Scimus** quia a deo
venisti magister. (mala autem) scilicet odij p-
ditionis et homicidij sunt (in cordibus eo-
rum). **Cogitabant enim** ut iesum dolo tene-
rent et occiderent. quasi diceret. bona et pa-
cem simulant labijs sed mala et fraudes ha-
bent in cordibus. **Quam multi tales inueni-**
untur in ecclesia dei qui persequuntur cor-

pus christi hi sunt qui veniunt in vestimen-
tis ouium intrinsecus autem sunt lupi rapa-
ces. **Et quia ipsi tales sunt**

Da illis fm opera eorum: et fm nequi-
ciam adinventionum ipsorum.

Da illis scilicet (malis) mercedem condi-
gnam (scdm opera eorum) id est scdm meritū
operum suorum (et scdm nequiciam adinue-
ntionum ipsorum) id est scdm q̄ intenderunt
non scdm quod inde prouenit. **Ac si diceret**
non scdm vtilitatem que ex eorum operibus
processit recipiant sed scdm nequiciam quā
se ad vtilitatem suam studiose inuenisse puta-
bant. **Non optat que dicit sed quid eis immi-**
neat predicit vel optat iusticiam dei in hoc
seruari quia hoc iustum est vt scdm modum
culpe sit retributio pene. **Sequitur ergo.**

Scdm opera manuum eorum tribue illis
redde retributionem eorum ipsis.

Scdm opera manuum eorum id est fm
voluntatem et meritum operum ipsorum (tri-
bue illis) licet quod fecerat profit ad salutem
alijs. per opera manuum vult designari excel-
lentem iniquitatem quam fecerant in morte
domini (redde retributionem eorum ipsis). i.
quia mala pro bonis retribuebant mihi red-
de eis vt sicut fallaciā pro veritate mihi red-
debant ita fallacia eorum ipsos fallat. **Bene**
dicit retributionez quia cum christus eis bo-
na fecisset ipsi sibi mala retribuebant. **Ideo**
autem sic retribue eis.

Quoniam non intellexerunt opera do-
mini et in opera manuum eius. destrues
illos et non edificabis eos.

Quoniam non intellexerunt id est intelli-
gere noluerunt (opera domini) scilicet magis
occulta que operatus est per filium sicut est
q̄ cum incarnari fecit de virgine. q̄ cum mi-
sit pro nostra redemptione (et in opera manu-
um eius) scilicet manifesta miracula que per
filium pater faciebat. mali etiā christiani ope-
ra intelligere nolunt per christum facta quia
salutem sibi oblatam respuunt et contemnūt
Ideo (destrues illos) id est depones a poten-
tia vt nihil mihi noceant amplius. **Peinde**
de sua exauditione gratias agit. d.

Benedictus dominus: quoniam exaudi-
uit vocem deprecationis mee.

Benedictus sit (dominus) et gratias illi:
et causam gratiarum subdit dicens (quoniā
exaudiuit vocem deprecationis mee) annuen-
do mihi quod deprecatus sum tam pro mea
glorificatione q̄ eoz depositione. **Quoniam**

exaudimur a dño debemus illum benedicere. Non enī habet homo quid retribuatur domino pro tantis beneficijs nisi benedictio nem et laudem. nemo autem in donis dei sit beatus si donanti existit ingratus. Quomodo autem exauditus sit ostendit per hoc qđ subdit.

Dñs adiutor meus et p̄tector meus: et in ipso sperauit cor meū ⁊ adiutus sum.

Dominus x̄st (adiutor meus) in resurrectione et ad bene operandum (et p̄tector meus) in passione et ne ledar a telis persecutorum (et in ipso sperauit cor meū) id est mens et ratio mea (et iam adiutus sum) eo qđ vere et sine hesitatione speraui. Ad hoc omnipotens deus nos adiuuat in bono et protegit a malo vt spem nr̄am cōstituamus in ipso. Quanto autē fidentius in ipso speramus tanto ab ipso adiuuamur vberius. vnde fit vt per dei adiutorium spes in nobis generetur et deinde per sp̄i meritum adiutorij augeatur. Et ostendit in quo adiutus sit. d.

Et resloruit caro mea: et ex voluntate mea confitebor ei.

Et resloruit caro mea in resurrectione que defloruit in passione. Caro christi prius floruit in p̄ceptione immunitate peccati qđ immunis ab omni peccato fuit. deinde defloruit in passione quando morti succubuit. postea resloruit in resurrectione quando immortalitatem suscepit (et ideo iam metu mortis cōsumptio (ex voluntate mea) libera nō timoris necessitate) confitebor ei et cōfitebuntur mei in quibus ego sum confessione laudis. Sic dicat peccator confitebor peccata ex voluntate nō expectabo infirmitatem que compellat confiteri vel finem vite. et merito confitebuntur ei quia.

Dominus fortitudo plebis sue: et p̄tector saluationū christi sui est.

Dominus x̄st (fortitudo) in pugna contra diabolū (plebis sue) sibi deuote que in eo confidit quia non sua sed diuina virtute saluantur quos dominus de diaboli iugo eripit et suos facit (et ipse p̄tector saluationū christi sui est) id est saluator a christo quia illos qui per christum saluati sunt pregit hic in lucta non permittendo eos tentari supra vires ne ledantur a diabolo et post pugnam immortalitate preget in futuro. Et quia dominus est fortitudo plebis sue ergo faciendo quod tuum est

Saluū fac populum tuum domine et

benedic hereditati tue: et rege eos et extolle illos vsq; in eternum.

Saluum fac populum tuum scilicet populum christianum o domine a malis seculi vt p̄seueret in accepta gratia. (et benedic) ipi facto (hereditati tue) dando incrementū virtutum et augendo in merito et numero (et rege eos) scđm mores et virtutes nec exorbitet et declinent ad praua (et extolle illos) a terrenis ad appetenda celestia et de virtute in virtutem (vsq; in eternum) id est donec perueniant vsq; ad eternitatem. **Oratio**

Fortitudo omnium fortissime deus salua populum a descendantibus in lacum et ita nos in templo sancto tuo vñanimit̄ nece vt pacem quā proximis ore p̄ferimus corde teneamus. Per dñm.

Hortatio populi fidelis et ministro rum ecclesie vt de bñficijs a deo sibi collatis studeant grati esse. ps. lxxviii.

Afferre domino fili dei: afferre domino filios arietū.

Auctor psalmi propheta dauid Titulus talis est. Psalmus dauid prophete qui hic loquitur: habitus in cōsummatione tabernaculi id est in cōsideratione consummationis ecclesie. agit enim de perfectione ecclesie de cuius supra adhuc agebatur edificatione que recte hic tabernaculū dicitur quia in ea contra diabolū temporaliter militatur: sed in futuro erit domus in qua habitatur. Dauid namq; fecit tabernaculū de tentorijs in quo arcam deo reposuit quo consummato multos ad immolandū ibi hostias inuitauit in quo consummationem ecclesie futuram prophetauit cui christus dona gratie cōtulit quia septē donis sp̄itus sancti eam replet et post remunerabit. **Materia:** multa beneficia in ecclesia fidelibus a deo collata.

Intentio: hortari fideles qui filij dei facti sunt per adoptionem vt grati beneficijs pure et deuote se ipsos et sacrificia sua in ecclesia offerant deo consummatori. **Sententia** in generali: propheta in isto psalmo in persona sua vel fidelis anime credentes generaliter omnes et specialiter ecclesie ministros amonet et inducit vt de mino sacrificia deuota mente persoluant in ecclesia et hoc propter multa beneficia fidelibus collata. **Sententia** in speciali. **Donens** ergo propheta fideles afferre spirituales hostias deo ait.

Afferre dñō) nō appareatis in p̄spectu dei va
cui o (filij dei). i. vos fideles ppli z ecclie mini-
stri: filij dei p̄ gr̄az adoptōis effecti. Et sub-
dit quid debeant afferre. d. (afferre dñō filios
arietū). i. vos ipsos mundos et puros tanq̄
agnos q̄s p̄ euangeliz genuerūt apli duces
gregis dominici. Deo nos offerimus si de-
uote cor n̄rm deo prebemus. sed necesse est vt
oblatio cordis etiā in completōne se demon-
stret actionis. vnde et subdit quales se debe-
ant afferre. dicens

Afferre dñō gloriā et honorem: afferre
domino gloriā nomini eius: adorare do-
minum in atrio sancto eius.

Afferre dñō gloriā et honorem). i. tales
vos exhibete vt p̄ opera verba et exempla ve-
stra bona glorificetur et honoretur deus vbi
q̄ apud ceteros. (afferre dñō gloriāz nomini
eius) id est ascribite gloriā nomini eius non
vestro: querentes gloriā suā nō vestram.
(adorate dñm in atrio sancto eius) id est in
dilatato et sanctificato corde quia ex charita-
te est om̄is sanctitas. **I**ure quippe gloriā z ho-
nor a nobis sibi exhibetur p̄ tot et tantis be-
neficijs que in edificationē ecclesie subscri-
buntur. primū est collatio baptismi in quo
fideles fiunt membra christi quod notatur
cum dicitur.

Glor dñi sup aquas: deus maiestatis in-
tonuit: dñs sup aquas multas.

Glor dñi) scilicet dei patris facta est (super
aquas) iordanis in baptismo christi qz (de-
us maiestatis) et excelsē virtutis tunc (into-
nuit) dicens. hic est filius meus dilectus (do-
minus sup aquas multas) qz omnibz aquis
tunc data est virtus regeneratiua in inuoca-
tione sancte trinitatis. **I**n noīe enī patris et
filij et spiritus sancti baptizantur credētes. et
ipse est qui vbiqz baptizat. qz vnus dñs vna
fides vnum baptisma. Deinde ponitur secū-
dum beneficium quod est catholice fidei di-
uulgatio p̄ christi et discipulorū predicatōes
quod notatur cum dicitur.

Glor domini in virtute: vox domini in
magnificētia.

Glor dñi) id est predicatio christi et disci-
pulorum facta est (in virtute) magna qz mul-
ti fuerunt cōuersi ad fidem per eorum effica-
cem predicatōē. (vox dñi) facta est in ma-
gnificētia) miraculorū et operum. nam mor-
tuos suscitabant. cecos illuminabāt. lepro-
sos mundabāt et alia miracula faciebāt que
sermonem cōfirmabant et etiā multos ad fi-

dem conuertebant. Deinde ponitur terciū
beneficium quod est humiliatio et subiectio
principum sub iugo fidei christiane. qd no-
tatur cum dicitur.

Glor domini confringētis cedros: et cō-
fringet dominus cedros libani.

Glor dñi confringētis cedros). i. humili-
ans per penitentiā et p̄tritionem cordis sup-
bos et altos. (et cōfringet dñs) p̄ penitentiāz
(cedros libani). i. magis elatos z glorian-
tes de suo candore. i. de carnis nobilitate et secu-
li felicitate. **L**ibanus enī interpretatur candor
per cedrum quippe supbia designatur quia
cedrus altissima arbor est. sed in libano sunt
cedri magis procere p̄ quas significatur ma-
gnitudo principū terrenorū qui confracta co-
rum superbia humiliter colla sua iugo fidei
submiserunt.

Et cōminuet eos tanq̄ vitulū libani: et
dilectus quēadmodū filius vnicorū.

Et cōminuet eos tanq̄ vitulū libani) vbi
vituli ad sacrificia nutriebantur. i. humiliā-
bit eos adeo vt tanq̄ vitulus parati sint pro
eo mori. (et hoc faciet dilectus) patri scilicet
christus qui est (quēadmodū filius vnicorū
nium). i. iudeorū scdm carnem qui dicuntur
vnicornes quia in vna lege superbiunt. et de
singulari iusticia se erigunt. **N**el nō mirum
si illi cōminuentur (et dilectus) enim vnicus
patris cōminuetur. i. humiliabitur vsqz ad
mortem. et hoc (quēadmodū) et p̄ ea parte
qua est (filius vnicorū). i. iudeorū. i. scdm
q̄ est homo. Deinde ponitur quartū benefi-
cium quod est cōdescensio diuina in p̄secuti-
one sanctorū quod notatur cū dicitur.

Glor domini intercidētis flāmam ignis
vox domini cōcutientis desertum: et cō-
mouebit dñs desertum cades.

Glor dñi intercidētis) et interrumpētis
(flāmam ignis) id est p̄cedētis furentem
iracundiam persecutorum et comprimentis
insanum tumultum eorum et sic sanctis suis
prebentis auxilium. (vox domini concutien-
tis desertū) id est cōmouētis ad fidem gen-
tiles qui sicut desertum culti non erant do-
ctrina legis et p̄phetarum. (et similiter) (com-
mouebit) et conuertet dñs ad fidem (desertū
cades) id est iudeos qui deseruerant sanctūz
legis mandatum p̄pter traditōes suas. **I**n-
terpretatur enī cades sanctum legis. Deinde
ponitur quintum beneficium quod fuit illu-
minatio doctorum ecclesie. quod notatur cū
dicitur.

Ulor dñi pparantis ceruos et reuelabit
pdenſa: et in tēplo eius oēs dicēt gloriā

Ulor dñi pparantis ceruos. i. aplos et do
ctores ecclesie q oia mundana transiliētes et
p̄tēnētes ad nunciandū euangeliū erāt agi
les quibz venenosas linguas hereticoz non
timebant et eos vtriusqz testamēti scripturis
tanqz duobz cornibz repm ebāt (et reuelabit
eis (cōdensa). i. sacre scripture obscura et mi
sterioz ymbracula. (et) qz ita christ⁹ p̄fecit ee
clesiam ideo (omnes) x̄istētes (in templo eius)
sic p̄summaro. i. in ecclia (dicēt gloriā). i. lau
dem dñi p donis que ab eo p̄ceperūt. Deins
de ponit sextū bñficiū qd est repressio multi
tudinis peccatoz et quantū ad hoc dicif.

Et hīs diluuium inhabitare facit: et sede
bit dñs rex in eternum.

Dñs diluuiū. i. hoies in quibz est diluui
um peccatoz et inundantis vanitatis (in ha
bitare facit) hoc templū scz ecclesiā p grē infu
sionem et collationē qz etiā tales ad scē eccle
sie cōuertit vnitatē. **U**el (dñs facit) hoc tem
plum scz scōs et electos in ecclia tanqz in arca
p̄stitutos (inhabitare) securos (diluuiū) bu
ius seculi sine lesione nō sinens eos submer
gi fluctibz tentationū. (et) deinde in eo tēplo
scz in sanctis (sedeat dñs rex in eternum) re
gnans in eis et regens eos spiritaliter imp
petuū. **E**t vere reget qz

Dñs virtutē p̄lo suo dabit: dñs benedi
cet p̄pulo suo in pace.

Dñs virtutē et fortitudinē (p̄lo suo) p̄tra
p̄cellas huius seculi et turbines tentationū
dimicanti (dabit) vt tantā possint habere cō
stantiam et ne ab inimicis et vicijs supentur
qz non est pax in hoc seculo. (et dñs bñdicet
populo suo in pace) nūc pectoris p̄mouēdo
eos de p̄tute in p̄tutē et tandē eternitatis faci
endo eos post tēpestates sc̄li hui⁹ seculi req̄es
scere feliciter in celis. **U**n ip̄e ait. Pacē relinq̄
quo vobis. pacē meā do vobis. **D**ñs

Dona dñe virtutem p̄lo tuo et effice nos
templū spūs sancti vt tibi de corde puro bo
locanſtū acceptabile p̄paremus. **P**er. d.

Gratiaz actio Christi p sua liberati
one et reformatōne in resurrectione. vel ec
clesie seu cuiuslibet fidelis in tentatōe et
tribulatione. **ps. cxix.**

Exaltabo te domi
ne qm suscepisti me: nec delectasti
inimicos meos sup me.

Auctor psalmi p̄beta David. **T**itulus a

lis est. **P**s cantici in dedicatōne domus da
uid. **N**on legitur dauid fecisse vel dedicasse
aliquā domū: de spūali ergo domo hoc acci
piendū est. **P**salmus cātici. i. leticie et exulta
tionis habite in dedicatōe domus dauid. i.
in p̄sideratōne dedicatōis domus christi et
membroz eius qz est p̄pter dedicatōne q̄ fa
cta est in capite qm surrexit et futura est in mē
bris qm capiti suo sociabunt. **D**omus chris
ti est hūanitas. vnde domus dauid edificat
qm humanitas assumitur. sed dedicatur qm a
mortuis resuscitatur. **S**icut enī domus cele
bris fit in dedicatōe sic christus celebrior fa
ctus est in resurrectione assumpta immortali
tate et impassibilitate. **I**n supiori ergo psal
mo tabernaculū vbi tpe belli habitamus cō
firmatū est. in isto dedicatur domus que ma
nebit in eterna pace. **M**ateria: gratiaz actio
p liberatōne et reformatōne christi in resurre
ctione. vel fidelis in tribulatōne et tentatōne.
Intentio: inducere fideles ad dei p̄coniu
et laudem p̄pter eius bonitatē in his relucen
tem. **S**entētia in generali p̄beta in isto psal
mo in p̄sona christi grās agit de liberatōne
et reformatōne sua in resurrectione. vel in p̄so
na ecclesie seu cuiuslibet fidelis p liberatōne
a malis et p̄motōne in bonis. **S**nia in spe
ciali: christus ergo fm q̄ homo grās agens
deo patri p sua dedicatōne ait. (**E**xaltabo te
dñe pater. i. altitudinē et magnitudinē tuā
p̄dicando laudabo (qm suscepisti me) ad im
mortalitē in resurrectione facta in me et fa
cienda in ecclia (nec delectasti). i. delectari vel
iocundari p̄misisti (inimicos meos) p̄secuto
res scz et demones (sup me) vt me superarent
retinendo in sepulchro. **U**el in p̄sona fidelis
(**E**xaltabo te dñe) altitudinē tuā corde et ore
laudando (qm suscepisti me) p p̄cipiūz grē
me p̄tendo et saluando (nec delectasti). i. de
lectari p̄misisti (inimicos meos) visibiles vel
inuisibiles (sup me) vt me opprimerēt vel des
ciperent.

Domine deus meus clamaui ad te: et
sanasti me.

Dñe deus meus clamaui ad te) in passiōe
sicut ad medicū. d. pater clarifica filiū tuum
(et sanasti me) in resurrectione corpus meum
mortale et egrū faciendo immortale et glori
osum. **U**el dicit fidelis (dñe deus meus cla
maui ad te) tanqz ad medicū aīe mee (et sana
sti me) a peccati vulnere. **E**t o

Dñe eduxisti ab inferno aīam meā: sal
uasti me a descendentibz in lacum.

Dñe eduxisti ab inferno aiam meam) et re-
stituiſti eam corpi (ſaluasti me a descendentibus
in lacu). i. ex manibz iudeoz me liberaſti
qui ſua ſponte descendit in lacum inferni.
Uel dicit fidelis. (Dñe eduxisti ab inferno
aiam meam) liberando eam vel pſeruando a
peccato cui debetur damnatio. (ſaluasti me a
descendentibus in lacu) ſepando me a confor-
tio et conformitate maloz ne ſicut illi pcepſi
caderē in mortis ⁊ dānatiois abyſſum. **Et g.**
Pſallite dño ſancti eius: et conſitemini
memorie ſanctitatis eius.

Pſallite dño. i. benedicite opando (ſancti
eius). i. ſaluati et facti ſancti p eius liberatōez
et certi de reſurrectōe que pceſſit in capite. (et
conſitemini) pſeſſione laudis ore et corde (me-
morie ſanctitatis eius). i. laudate eum qz ipſe
cuius vos eratis obliſi memor fuit veſtri vt
ſcificaret et iuſtificaret vos p fidē ⁊ grām vo-
cando vos p ſuā bonitatē ad ſui nois agni-
tionē. **I**deo etiā pſallite ⁊ pſitemini.

Qm ira in indignatōe eius: et vita in
voluntate eius.

Qm ira. i. iuſta vindicta qua genus hūa-
num p primo peccato puniuit qd morte ſol-
uitis. fuit et venit p ipm ſup vos (in indigna-
tione eius). i. ex zelo iuſticie quo fuit qſi indi-
gnatus. (et vita) ſc3 grē ac etiā glorie ad quā
p vos nō rediretis reſtituta eſt p ipm (in vo-
luntate eius). i. ex eius bñplacito et gratia nō
per vires vſas vel merita **U**bi habes in deo
qd timeas ſc3 iuſticiā: habes etiā qd ſperes
ſc3 grām. **E**t p hac ira

Ad vesp̄um demorabitur fletus: et ad
matutinum leticia.

Ad vesp̄um. i. in vesp̄e huius mundi ſc3
in tota vita pñti vſqz ad finem ſeculi. et dura-
bit. ſ. (demorabitur. i. diu morabitur (fletus)
et gemitus penitentie. qz ppter pccm ade oēs
cauſam et occaſionē flendi in pñti habent qñ
recordantur bona que in adam pdiderunt et
mala que incurrerūt (et) ſic (ad matutinū) fu-
ture reſurrectōis que in matutina chriſti re-
ſurrectione pſeſſoruit erit ipſis nūc flentibus
(leticia) phennis et eterna. **H**ec p̄dicta in tri-
bus verſibz p̄t dicere chriſtus vel fidelis.

Ego aut̄ dixi in habundantia mea: non
moueboz in eternum.

Ego aut̄ ſc3 chriſtus contrarius ade qui
in paradiso habundās omibz bonis motus
eſt a deo ad pſuaſionē ſerpentis. (dixi). i. deli-
beraui (in abundantia mea) ſc3 virtutē et cō-
fidentia deitatis (nō moueboz in eternum) a

deo ſed ero obediens patri vſqz ad mortem.
quaſi diceret. **I**n alijs q̄ moti ſunt a deo de-
morabitur fletus: ſed in me nō demorabitur
qui nō ſum motus. **N**ec hoc ſuis viribz tri-
buit ſed diuine grē aſcribit. vñ ſubdit

Domine: in voluntate tua preſtituisti de
cori meo virtutem.

Domine: in voluntate tua pſtituisti decori
meo virtutē. q. d. q̄ immunis ſum a peccato
decorus in iuſticia. fortis in patientia. et po-
tens in faciēdo mirabilia. et bñmōi nō habeo
ex merito humane nature vel ex mea p̄tate ſc3
ex tuo beneplacito et voluntate. **N**ō eſt ergo
vnde debeat homo pſumere cū audiat chri-
ſtum de ſe talia dicere ſc3 virtutē et decorem
a dño ſibi dari. **E**t aut̄ virtus carnis fuerit a
te probatur ex eo q̄

Auertisti faciem tuā a me: et factus sum
conturbatus.

Auertisti faciem tuā a me) exponendo me
paſſioni. **V**iſus eſt enī auerſiſſe faciem ſuam
ab eo qñ eum in paſſione dereliquit. (et fact⁹
ſum cōturbatus) te enī auerſo ad penam nō
ad peccatū turbatur carnis mee infirmitas.
Unde cepit pauere et tedere et ip̄e ait triftis
eſt aia mea vſqz ad mortem. **H**inc perpende
quantū homo de turbatōe et caſu timere de-
beat ſi deus faciē ſuam ab eo auertat et eum
deſerat. **U**el fidelis recognoſcēs ppriam fra-
gilitatem dicit (**E**go aut̄ dixi in habundan-
tia mea) et pſperitate ſp̄uali ſc3 virtutum: ela-
tus ex ea (nō moueboz in eternū) a rectitudi-
ne iuſticie et mea ſtabilitate. **S**ed o (Dñe in
voluntate tua) et p libitu tuo nō ex mea iuſti-
cia vel merito (pſtituisti decori meo virtutē)
qua mala ſuparem qd ad decus mihi cōtin-
git. **Q**d inde conſtat qz **A**uertisti faciem tu-
am a me) ppter electōez meā ex donis gratie
tue. (et) a ſtabilitate mea motus (factus ſum
conturbatus) propter grauitatem ſequentis
caſus. **E**t ideo

Ad te domine clamabo: et ad deum meū
deprecabor.

Ad te dñe p̄ qui regis me (clamabo). i. in
tenſe orabo de obtinendis bonis ſc3 p adhi-
benda gloria immortalitatis (et ad te (deū meū)
qui creaſti me (deprecabor) humiliter de remo-
uendis malis ſc3 de tollenda mortalitate car-
nis. dicens

Que vtilitas in sanguine meo: dum de
ſcendo in corruptionem:

Que vtilitas erit (in ſanguine meo). i. in
effuſione ſanguinis mei et quid pficiet mihi
f

vel alijs sanguis mens effusus (dñm descen-
dero in corruptōz). i. si corpus meū putrescit
in sepulchro. si tertia die nō resurgā. q. d. nul-
lo. qz nemini te annūciabo. nulluz lucrabor.
et ita pibit et p̄fessio tui et annūciatio.

¶ Nunquid p̄fitebitur tibi puluis: aut an-
nunciabit veritatem tuam?

¶ Nunquid x̄ni (p̄fitebit tibi). i. erit cā p̄fessio-
nis et laudis tue (puluis). i. caro redacta in
pulverē aut annūciabit veritatē tuā ad salu-
tem ceteroz. i. erit cā q̄re virtus tua annūciat
quā repatōi hūani generis p̄misisti z p me fa-
cere decreuisti. **¶** Nō dicit p necessitatē qz nō sinat
eū descendere in corruptōz. **¶** Vel fidelis orans
p remissioe p̄ccōz. d. (Ad te dñe clamabo et
ad deū meū dep̄cabor) vt dimittas mibi p̄cā
Appropinq̄ tribulatio q̄ deservisti sup̄bientē
(Que) x̄ni (vtilitas) puenit tibi (in sanguine
meo). i. in p̄ccō meo. (Dū descendero in corru-
ptōz). i. ppter ip̄m incurra cor̄pis z aīe mortē
q. d. nulla. qz nec aliquid p̄ h laudi dei a pte
mei accrescit. **¶** Nunquid x̄ni (p̄fitebit tibi) lau-
des vel peccata (puluis) scz cor̄pis incinerati
(aut annūciabit veritatē tuā) alijs. q. d. nō. et
ideo meli⁹ est vt remittas mibi culpā meā ad
tuā laudē z gl̄az. deī exauditiū se insinuat. d.

¶ Audiuit dñs et misertus est mei: dñs fa-
ctus est adiutor meus.

¶ Audiuit dñs p̄ me dep̄cantē (et misert⁹ ē
mei) ne vidē corruptōz (dñs sc̄s est adiu-
tor meus) vt etiā gl̄ia imortalitatis indueret
et resurgerē. vñ subiūgit oñdendo in q̄ sit ad-
iutus puerrens se ad p̄rem et dicens.

¶ Conuertisti planctum meum in gaudi-
um mibi: conscidisti saccum meū: et cir-
cūdediti me leticia.

¶ Conuertisti planctū meū. i. meoz (in gau-
diū). i. planctū passionis mutasti in gaudiū
resurrectōis (mibi). i. ad vtilitatē mei z meoz
h̄ ē de morte mea dolētes de resurrectōe gau-
dere fecisti. qz p̄scidisti saccū meū. i. mortali-
tatē carnis q̄ indut⁹ erā in resurrectōe destru-
xisti (et circūdediti me leticia) qz stola imor-
talitatis me induisti. hoc autē fecisti

¶ Et cātet tibi gl̄ia mea z nō p̄pūgar: dñe
deus meus in eternū cōfitebor tibi.

¶ Et canet tibi et laudet te (gl̄ia mea) scz re-
surrectōis. i. vt resurrectio mea sit cā q̄re lau-
deris a me et a meis (et) h̄ iō qz semel passus
(nō p̄pūgar). i. nō moriar vltē? **¶** Gō (dñe de-
us meus) in eternū p̄fitebor tibi. i. in seclā z sine fi-
ne laudabo te. **¶** Vel fidelis p̄fites diuinā cle-
mentia dīc. **¶** Audiuit dñs et misert⁹ ē mei) qz

dum se accusat dñs misertur (dñs factus est
adiutor me⁹) vt resurgerē a p̄ccō. **¶** Conuer-
sti planctū meū habitū de p̄ccō p̄missione (in
gaudiū mibi) de ei⁹ remissioe z ipe venie (cō-
scidisti saccū meū). i. carnē scindi fecisti p ma-
ceratōez (et circūdediti me leticia). i. gaudiū
interiori vt gaudēs agā p̄niaz. **¶** (Et canet ti-
bi gl̄ia mea). i. p̄sciētia exultet ad honorē tuū
et laudet te. **¶** Gloria enī n̄ra est testimoniū cō-
sciētie n̄re. (et nō cōpungar) remorsu et p̄scia
p̄ccōi. vel nullis penis in futuro pungar. et sic
(dñe deus me⁹) in eternū p̄fitebor tibi et lau-
dabo te qm̄ nūbīl mibi est ex me scz oīa ex te.

¶ Susceptor oīm clemētissime **¶** Dñs
deus ne p̄mittas delectari inimicos n̄ros su-
per nos scz ita nos in virtute tua corrobora:
vt p̄uerso planctu n̄ro in gaudiū sc̄itatis tue
memoriā iugiter excolamus. **¶** Per d.

¶ Psalmus de liberatōe a multitudine
et magnitudine tribulationū christi vel
fidelīū ac p̄solatōe z exaltatōe eoꝝ.

ps. xxx.

¶ In te domine spera

ui nō confundar in eternū: in iusticia
tua libera me. **¶** Auctor psalmi p̄pha
dauid. **¶** Titul⁹ h̄ est. **¶** In finē p̄ extasi ps. dō.
Iste enī ps̄ dirigēs nos in finē. i. christū. est
dauid q̄ h̄ loquit in p̄sona christi vel eccl̄ie et
cuiuslibz fidel̄. habit⁹ p̄ extasi. i. agēs de ex-
cessu mētis q̄ sit vel pauore terrenoz. vel mē-
te rapta ad sup̄na z inferioꝝ oblita. **¶** Hic autē
extasis maxie accipit pauor p̄p̄i dei de p̄secu-
tōne oīm gentiū z de defectu fidei p̄ orbē p̄-
turbati. **¶** Hic enī hūiliatio christi z scōꝝ mar-
tyrū describit q̄ exaltatōz et dedicatōz dom⁹
dei q̄ sup̄ dictū est meret⁹ qz christus mētis ex-
cessu altitudinē diuini p̄siliū sup̄ salutē gene-
ris hūani ceteris alti⁹ intelligēs volebat p̄s-
us hūiliari postmodū exaltari vt ad modū
ei⁹ ceteri prius hūiliant postmodū exaltandi
¶ Materia: multitudo z magnitudo tribulati-
onū christi ei fidelīū ac diuine pietatis auri-
lūi. **¶** Intētio: inducere fideles vt in tribulatōe
de misericōdia dei cōfidant et nō de se presumāt.
¶ S̄nia in generali p̄pha in isto psalmo in p̄so-
na christi vel cuiuslibz fidel̄ tribulati in ten-
tatōnibz demonis vel maligni boīs cōstituti
postulat liberari. **¶** S̄nia in sp̄ali: incipit et
go in p̄sona christi ad p̄rez. d. **¶** (In te dñe) p̄
(speravi) qm̄ qz hō (nō confundar in eternū). i.
nunq̄ p̄fundar dū mibi bñi silitudinē car-
nis p̄ccōi insultat vt boī ceteris silit (in iusticia
tua) mibi a te collata (libera me) innocentem

de morte ne in earemaneam. **Et**

Inclina ad me aurem tuam: accelera vt eruas me,

Inclina ad me aurē tuā scz misericōdie. i. sub limitas tua hūilitati mee p̄descēdat. et (accēlora). i. festina (vt eruas me) a morte. i. fac me cito resurgere: nō differas vsq; in cōem resur rectōz ne decidat spes credētiū. qđ vt sit.

Esto mihi in deū p̄tectoꝝ et in domum refugij: vt saluū me facias.

Esto mihi in deū p̄tectoꝝ p̄tra iacula et impedimēta inimici. i. esto tātus p̄tectoꝝ et de fensor quantū decet esse deū (et in domū refu gij) vt in te sum tur? (vt saluū me facias) resu scitādo. i. esto mihi q̄si domus ad quā refugi ens saluus fiam. non alium quero

Qm̄ fortitudo mea et refugij meum es tu: et propter nomē tuū deduces me et enutries me.

Qm̄ fortitudo mea ad tolerādas p̄secuti ones (et refugij meū) ad eas totaliter euadē das (es tu) nō ali? (et) iō (p̄pter nomē tuū) in notescēdū et glificandū (deduces me) ad oēs gentes (et enutries me). i. aggregando mihi sanctos et membra adimplebis corpus meū nondum perfectum.

Educes me de laqueo hoc quē absconde runt mihi: qm̄ tu es p̄tectoꝝ meus.

Educes me de laqō h̄ quē abscondērūt mi hi). i. liberabis me de morte quā mihi latēter q̄si nescienti parasse se putauerūt vt frustrata sint eoz p̄silia (qm̄ tu es p̄tectoꝝ me?) q̄ p̄te gente nullus p̄t laqūs vel aduersitas p̄uale re vnde iam in passione clamo

In manus tuas cōmendo sp̄m meum: redemisti me dñe deus veritatis.

In man? tuas cōmendo sp̄m meū. i. inter man? potētie et misericōdie tue vt potētia p̄tegat misericōdia eruat et redimat (redemisti me) a mor te. i. liberaſti me tanq̄ me redemisses (dñe de us veritatis) implēs qđ p̄mittis. redēpta est aīa chr̄isti et alioz p̄ suā p̄fectā obedientiam. P̄t etia p̄dicta accipi in p̄sona ec̄cie vel cu iustibet fidelis ita dicentis (In te) solo nō in me o (dñe speraui) et fiducia posui et iō (non p̄fundar in eternū) et finalit licz forte ad tps. Ideo dicit in eternū qz est p̄fusio t̄palis q̄ est salubris vt p̄fundi de p̄ccō ad p̄nīaz. h̄ac nō formidet chr̄istian? qz si h̄ac nō habuerit ha bebit eternā (in iusticia tua) et nō mea q̄ nulla est libera me) ab eterna p̄fusioe. qz ad iusticiā tuā p̄tinet sperantes in te libarare (**Inclina**

ad me aurē tuā) oꝝeoz meā attendendo et me humilē exaudiendo (accelera vt eruas me) a malis ne deficiā in tentatōibz et tribulatōibz. (**Esto mihi in deū p̄tectoꝝ**) defendendo me ab inimicis ne me ledāt (et in domū refugij) suscipiendo me fugientē ad te a p̄seq̄ntibz ne me rapiāt. ita (vt saluū me facias) et liberū et bic et in eternū. (**Qm̄ fortitudo mea**) q̄ inimi cis resistā (et refugij meū) in q̄ securus p̄ma neam et quiescā (es tu) nō ali? (et p̄pter nomē tuū) glorificandū nō p̄pter meritū meū (deduces me) p̄ viā mandatoꝝ tuoz ne aberrē a te. (et enutries me) pabulo verbi tui et eucharis tie sacramēto ne in via deficiā. (**Educes me de laqō hoc quē absconderūt mihi**). i. de insi dijs q̄s occulte tendūt mihi diabolus et sui (qm̄ tu es p̄tectoꝝ meus) et nō p̄t illaqueari q̄ talē habet p̄tectoꝝ. Et iō. (**In manus tuas**) scz potētie et misericōdie (cōmendo sp̄m meū) vt eo egrediēte de corpe cito suscipias ip̄m. hoc exemplū accepit ec̄cia a chr̄isto. h̄ et sc̄i orant qm̄ exēit de corpe. h̄ac vocē debet quilibet fi delis emittere. (redemisti me dñe) morte et san guine tuo sicut p̄misisti. (deus veritatis) nō fallēs in p̄missis. Et qz es deus veritatis

Odisti obseruātes vanitates: supuacue

Odisti et reprobasti (obseruātes) et aman tes (vanitates) mūdi et sperātes in falsa britu dine huius seculi scz in diuitijs. vel delinjs. vel in honore. vel in sublimitate. vel in ami cis carnalibz que oīa vana sunt qz aut dese runt aut deseruñt. et sic terrenis inherentes vt celestij obliuiscant. et hoc (supuacue) id ē inaniter et infructuose. Non tñ vacue s; su peruacue hec obseruant qz nō tñ ip̄a destru untur s; etiā vita hoīs p̄pter quā petuñt.

Ego aut in dño speraui: exultabo et leta bor in misericordia tua.

Ego aut in dño qui nō est vanitas s; veri tas et vita (speraui) et p̄fidentiam posui: nō in me vñ in vanitate. et ideo (exultabo) foris cor pore (et letabor) intus spū nō in mea iusticia: s; (in misericōdia tua) me liberante ab angustia q̄ mihi vt in te sperare donauit et me nō fallit. Et merito exultabo et letabor

Qm̄ respexisti humilitatē meā: saluasti de necessitatibz aīam meam:

Qm̄ respexisti oculo misericōdie (hūilitatem meā). i. misertus es mee fragilitatis et afflictio nis scz puidendo mihi de remedio ne a p̄ses quentibz superer. respiciendo aut hūilitatem meā (salua de necessitatibz aīaz meā). i. de ma lis p̄suetudinibz et corpalibz miserijs q̄s in

hac vita patitur anima ex infirmitate carnis
ut me non opprimerent.

Nec conclusisti me in manibus inimici: sta-
tuisti in loco spacioſo pedes meos.

Nec conclusisti me). i. concludi pmiſiſti (in
manibus inimici) viſibilis vel inuiſibilis ut
mibi finaliter dñaretur et nō respirare in li-
bertate (ſtatuisti). i. firmiter collocaſti (in loco
ſpacioſo) ſc3 charitatis (pedes meos). i. affe-
ctōes meas: me de angustijs timoris in liber-
tate ⁊ vīā latā charitatis deducendo. p̄dicta
p̄nt dici ex p̄ſona c̄risti ⁊ mēbroꝝ. **E**z quia
caro eſt infirma ⁊ ⁊ gēt mala ſubdit ex ip̄oꝝ
membꝝ p̄ſona.

Miſerere mei dñe qm̄ tribulor: cōturba-
tus eſt in ira oculus meus: anima mea
et venter meus.

Miſerere mei dñe) et neceſſe eſt (qm̄ tribu-
lor) pondere malorū p̄ntiū et timore futuroꝝ
imminentū adeo q̄ (cōturbatus eſt in ira). i.
p̄pter irā ⁊ furorē p̄ſequentiū ſc3 demonis vel
maligni boīs p̄tra me excitata (oculus me⁹)
interior ſc3 rōis (aīa mea). i. affectus ſenſuali-
tatis (et venter meus). i. naturalis appetit⁹ car-
nis. **E**t hinc eſt tribulatio et metus

Qm̄ defecit in dolore vita mea: et anni
mei in gemitibus.

Qm̄ defecit). i. ad defectōes appropinquit
(in dolore). i. ex doloribus et angustijs (vita
mea) p̄ſalis (et anni mei). i. t̄p̄a q̄ h̄ diuiti⁹ ago
ſunt (in gemitibus) nō in clariſſis vocib⁹ p̄pter tri-
bulatōis pond⁹. **T**otū enī ſpaciū p̄ntis vite
ſcis dolor eſt ⁊ gemit⁹ ⁊ multas cāſ doloris
et gemitus habet vita iſta mortalis. **E**t

Infirmata eſt in paupertate virtus mea:
et oſſa mea cōturbata ſunt.

Infirmata). i. debilitata (eſt in paupertate)
id ē in p̄ſideratōe mee paupertatis ⁊ defect⁹ bo-
norū (v̄tus mea) ſc3 animi. i. vigor ⁊ p̄ſidentia
et oſſa mea p̄turbata ſunt). i. firmitas ⁊ forti-
tudo corp̄is mei debilitata eſt. **P**er h̄ oñdit q̄
nec in aīa nec in corp̄e vlla p̄t eſſe boīs p̄ſum-
ptio qz hūana fragilitas nihil boni h̄z ex ſe.
Deinde p̄t eſſe vox c̄risti et fidelis

Sup oēs inimicos meos ſcūs ſum ob-
probrium vicinis meis valde: et timor
notis meis.

Sup oēs inimicos meos). i. pluſq̄ inimi-
ci mei q̄ ſunt oēs inīq̄ (fact⁹ ſum obprobriū
vicinis meis valde) q̄ ſam fidei mee p̄ſimi et
credere volētes deterriſi ſunt. i. maiori obpro-
brio habet⁹ ſum q̄ illi q̄ p̄ ſcelerib⁹ ſuis erāt

digni obprobrio et tormento: eorūq̄ obpro-
briū ſup̄ et timor notis meis) et familiarib⁹
q̄b⁹ timorē incuſſi exēplo horribilis tribula-
tōis mee ne malū eueniret eis p̄pter me.

Qui videbāt me foras fugerūt a me: ob-
liuioni datus ſum tanq̄ mortu⁹ a corde

Qui videbāt me foras) patientē nō intelli-
gētes interiorē ſp̄e meā patior (fugerūt a me)
et me reliquerūt ne ex mea ſocietate pati ba-
berent (obliuioni datus ſum) ab illis. (tanq̄
mortuus) ſim (a corde) ip̄oꝝ. q. d. excidi a cor-
de et mēte ſeu recordatōe eorū ſicut mortuus
excidit a corde p̄ obliuionē: cui⁹ memoria cū
corp̄e ſepelitur. vnde p̄uerbiallyter dicitur: q̄
mortuus nō habet amicum. **E**t

Fact⁹ ſum tanq̄ vas p̄ditū: qm̄ audiui vi-
tupatōz multorū p̄moratū in circūitu.

Fact⁹ ſum). i. reputat⁹ a malis (tanq̄ vas
p̄ditū) et p̄ſractū vel deſtructū qd nulli vtili-
tati vel vſui eſt ap̄tū. i. vſus ſum piſſe et pu-
tabar abijciēdus tanq̄ inutilis nullū dñō ſa-
ciens lucrū vel ſractū. **H** aut̄ iō dico (qm̄ au-
diui) et tū tacui (vitupatōz multorū p̄moran-
tū in circūitu) et circūquaq̄ q̄ mibi miſeriaꝝ
meā obijciūt in obprobriū et me vitupant ſi-
cut canes mordent canē p̄cuſſum.

In eo dum puenirēt ſil aduerſum me:
accipe aīam meam p̄ſiliati ſunt.

In eo) ſc3 p̄uentū (dū puenirēt ſil aduerſus
me) oēs nō pauci ut me expugnarent (accipe
aīam meam). i. facere ut eis p̄ſentiret (p̄ſiliati
ſunt) et cogitauerūt. q. d. in illo p̄uentu nihil
aliud p̄ſiliati ſunt niſi ut aīaꝝ meā p̄derēt. **H**
p̄ba nos docēt p̄emptū mūdi ⁊ mortis hūi-
litate et patientiā et ut in deo habeam⁹ ſpem
nīſam. vnde et ſubditur

Ego aut̄ in te ſperaui dñe: dixi deus me-
us es tu: in manibus tuis ſortes mee.

Ego aut̄) inter h̄ obprobria (in te ſperaui
dñe) nō de me p̄ſumpſi v̄l q̄cūq̄ boīe. **N**ihil
ſalubrius nihil ſecurius q̄ ſperare in deo qz
in hoc nemo fallit: ſpes aut̄ in alijs ſepe fru-
ſtra: et (dixi dñō) verbo oris ⁊ cordis (deus
me⁹). i. ſaluator me⁹ qz ſaluū me facies (es tu)
nō ali⁹ (in manibus tuis). i. in p̄tate ⁊ diſpoſiti-
one tua ſunt (ſortes mee). i. gratuita mea ele-
ctio vel t̄p̄a mea. i. decurſus vite mee. **E**t iō

Eripe me de manu inimicorū meorū: et a
p̄ſequentib⁹ me.

Eripe me de manu). i. de p̄tate (inimicorū
meorū) viſibiliū ⁊ inuiſibiliū q̄ me odiūt: et a
p̄ſequentib⁹ me) viſibiliter ⁊ inuiſibiliter q̄ mibi
mala inferunt ne mibi p̄reſealeant et de meo

interitū gaudeat qz totū me in te cōieci. **Da**
time illi psecutores z obprobriū christo z ec-
clesie inferūt q cum christiani sint bñ viuere
nolūt. Inter quos qñ gemēs ait

Illustra faciē tuā sup seruū tuū: saluūz
me fac in misericōdia tua: dñe nō confundar
qm̄ inuocaui te.

Illustra faciē tuā sup seruū tuū. i. manife-
stam fac beniuolentiā tuā sup me tua grā me
psolando z saluādo vt notū fiat mihi z alijs
q facies tua sup me intēdat et q mihi sis pla-
catus. (saluū me fac i misericōdia tua) nō in me-
is meritis vl iusticia dñe nō pfundat et eru-
bescā vnqz frustrata spe mea (qm̄ inuocaui te)
nō aliū. i. intra me vocaui deuote orando re-
cte viuēdo. **Et ex opposito potius**

Erubescant impij et deducant in infer-
num: muta fiant labia dolosa.

Erubescant et pfundant (impij) scz infides
les z falsi christiani q idola inuocāt z vanita-
tes obseruāt qd tūc erit qñ a dño audient ne-
scio vos: et ite maledicti in ignē eternū. (et de-
ducant in infernū) tanqz ad locū sibi depu-
tatū. et tūc (muta fiant) a laude dei ab excusati-
one sui ab accusatiōe aliorz (labia dolosa) scz
maligna z falsum fingētia q hic garrula sunt
dum iudiciū nō timent.

Que loquuntur aduersus iustū iniquita-
tem: in supbia et in abusione.

Que scz labia (loquunt) nūc (iniquitatem
aduersus iustū) scz cōtra christū et suos. et h̄
(in supbia) scz cordis (et in abusione) scz opis.
id ē pueris vsu bñficiorz dei nō existentes de
eis grati. pter vsum enī q solēt hoīes esse gra-
ti de bñficijs ipi fecerūt. Quotidie modo cla-
māt et garrūt mali ptra christū z suos scz tūc
efficient muti qñ scōz apparebit gloria z eis
iminebūt tormēta. **Quo ptra de scōz felicitate**
admirās ppha vl qlibet fidel' exclamat. d.

Qz magna multitudo dulcedinis tue do-
mine: quā abscondisti timentibz te.

Quam magna. i. valde magna est (multis-
tudo dulcedinis tue dñe) q tantā bñtudinez
et gloriā scis tuis pparasti q nec dici p̄r nec
cogitari (quā abscondisti). i. occultasti nūc ad
tps (timentibz te) vt ardētius desiderēt et ne ac-
cepta securitate a via iusticie excedāt. vel (ab-
scōdisti). i. seruasti in futura bñtudine (timēti-
bus te) vt solis illis reddas tpe oportuno.
bāc aut dulcedinē incipit deus dare fidelibz
in hac vita in spe sed pficit in alia exhibendo
in specie. vnde subditur

Perfecisti eis qui sperant in te: in cōspe-

ctu filiorum hominum.

Perfecisti. i. pfectā fecisti et pficies nō sub-
trahēs hāc bñtudine qz psummata spe retri-
bues sperata in specie (eis q) in h̄ sclo nō tm̄
timēt sz et (sperāt in te) et vsqz in finē expectāt
(in p̄spectu filiorz hoīm). i. q ita sperāt vt in
p̄spectu hoīm de sua spe z fide nō erubescāt:
sz corā hoībz p̄fiteant. obprobriaqz et afflictio-
nes p̄stāter sustinētes z nec ore nec factis chri-
stum negantes ostendūt se sperare in dño.

Abcondes eos in abscondito faciei tue:
a conturbatiōe hominum.

Abcondes eos ne videant ab impijs (in
abscondito faciei tue). i. in secreto noticie tue et
p̄templatiōis diuine seu facialis visionis tue
impijs abscondite scz vt te videāt p̄ specie qui
modo lates (a p̄turbatiōe hoīm) dū mali tur-
babunt dñati vel vt nulla hūana malitia
eos iam valeat p̄turbare. **In p̄nti etiā tribu-**
lati et obprobrijs hoīm vexati mēte intrātes
ad vultū dei et in amore eius q̄scētes a p̄tur-
batōe recreant. **In futuro ergo abscondes et**
hic interim dum pegrinantur

Proteges eos in tabernaculo tuo: a cō-
tradictione linguarum.

Proteges eos ne noceant (in tabernacu-
lo tuo) scz in p̄nti ecclia in q tibi militāt (a con-
tradictiōe) et strepitu (linguarz) malarum scz
scismatū z heresuz q p̄tradiciūt doctrine chri-
stiane ne tales lingue p̄tradiciētes veritati va-
leāt eos sibi incorpare. **Ideo ad tabernaculū**
dei tu curre. eccliaz catholicā tene. a regula ve-
ritatis noli discedere. **Deinde plenitudinem**
beneficiorz in laudē concludit et p̄ tantis be-
neficijs deum laudat. d.

Bñdictus dñs: qm̄ mirificauit miseri-
cordiam suā mihi in ciuitate munita.

Bñdictus sit (dñs). i. laudatus (qm̄ miri-
ficauit). i. mirificā z mirabilē fecit z oñdit (mi-
sericordiā suā mihi). inter aduersitates z p̄se-
cutiōnes acerrimas me p̄tendendo (in ciuitate
munita) scz in ecclia munimēto fidei solidata
et ptra oēm impugnatōz aduersarioz vndi-
qz p̄ fidē munita. **Que dicit ciuitas qz mul-**
ti sub vna lege diuina p̄iungunt et munita p̄
pter virtutes multas et diuersa dona sancti
sp̄ritus quibz muniuntur.

Ego aut dixi in excessu mentis mee: pie-
ctus sum a facie oculorum tuoz.

Ego aut nihilomin? tribulatiōes z miseri-
as bñs (dixi in excessu) vel extasi (mētis mee)
id ē in pauore meo. q pauor dicit excessus qz
a rōne excessit timēdo. **Excessus enī mentis**

dicatur siue qñ homo ad stemplatōz et reuelationem diuinorū rapitur: siue qñ aliquis pre tristitia et pauore se ipm excedit nec apud se remanet. (piectus sum a facie oculoꝝ tuorum). i. derelictus sum a te. Si enī me respicires nō ita pati sineres: si in facie tua essem nō ita timerem. Et qz trepidans clamaui.

Ideo exaudisti vocem orationis mee: dum clamarem ad te.

Ideo exaudisti vocē orōis mee tribulatōz mitigando et p̄solationē maximā p̄ tribulatione modica reddendo. et hoc fecisti indilatione scz (dum clamare ad te) toto cordis affectu te inuocando. Clamor ad deū nō est voce sz corde. multi silentes labijs corde clamauerunt: multi ore strepentes corde auerso nihil impetrare potuerunt. Si ergo clamas clama intus vbi audit deus. p̄ his q̄ p̄dictis.

Diligite dñm omnes sancti eius: qm̄ veritatem requirit dñs: et retribuet habundanter facientibz supbiam.

Diligite dñm auctore tantū bñficij o vos (oēs sancti eius) quoz est diligere deum nō mundūz neqz ea que in mundo sunt. q. d. in tanta spe positi seruite dño in dilectione ita qz nō recedatis ab eius amore positi in tribulatione (qm̄ veritatez requirit) in futuro (dñs) verax. diligentes se p̄ penis et laboribz remunerando (et retribuet) scz debitā penā (habundanter) nō modice (facientibz supbiāz) scz eū p̄temnentes et cōtra iussū eius facientes debite puniendo. **I**nterim ergo

Viriliter agite et confortetur cor vestrū omnes qui speratis in dño.

Viriliter agite in bonis inceptis pficiendo et p̄fenerando ne sit ociosa dilectio sz indefinenter et sine defectu bonūz opetur. (et) si graua occurrant (cōfortetur cor vrm) scz tribulationes sufferendo aduersarijs malis resistendo et mortem nō timendo. q. d. si in corpore est infirmitas vel lassitudo: sit in corde ad toleranda mala mundi: paciētie fortitudo. **V**el (Viriliter agite) in p̄speritate que dissoluit. (et cōfortetur cor vrm) in aduersitate que affligit (oēs qui speratis in dño) brauiū eterne remunerationis expectantes ab eo. **O**ro

Immensam multitudinē dulcedinis tue p̄ssime dñe suppliciter exoramus vt dum veritatem tuā requirimus tumorē execrabilem supbie conteramus. **P**er. d.

Psalmus p̄nialis vbi p̄pheta ostendit hominem non meritis p̄p̄is sed gratia dei posse saluari si admissa nō neglexerit

confiteri.

ps. lxxi.

Beati quoz remissæ

se sunt iniquitates: et quoz tecta sunt peccata.

Auctor psalmi p̄pheta dauid. **T**itulus talis est. **I**ntelectus dauid. i. penitentis qz hic dicitur quid intelligere debeas si vere penitentes. scilicet vt te peccatore esse intelligas et nō posse saluari aliquē nisi p̄ peccatoꝝ remissionem quā p̄cedere oportet humilē p̄fessionem et si ceperis facere bonū nō tibi sed gr̄e dei deputandūz. **M**ateria: peccatoꝝ recognitio et accusatio. **I**ntentio: monere boīes ad p̄fessionem et p̄niam. **S**nia in generali: p̄pheta in isto psalmo in p̄sona vere penitentis p̄mo gr̄as agit deo de peccati dimissione: p̄sequēter agit de peccati recognitōe ac cōfessione ac p̄nia seu satisfactōe. **Q**uia enī supra narrauit de infelicitate et miseria impioꝝ ac de felicitate et gloria iustoꝝ qz vterqz retribuet dñs fm̄ opa eoꝝ. ideo nunc monet vt peccatores nos agnoscamus et p̄niam agamus q̄tenus felices et beati esse possimus. **S**nia in speciali. **G**ram itaqz p̄pheta cōmendans incitū boni p̄ indulgentiā dei ostendit esse. d. (Beati) scz sunt illi in spe et gr̄a sed beatificandi in re et gloria (quoz remisse sunt iniquitates) per lauacrū regenerationis scz p̄ baptisimū (et quoz tecta) et coopra (sunt) p̄ p̄niam et emendationem (peccata) que post baptisimū cōmiserunt ne in iudicio reuelent. **V**el (Beati qz remisse sunt iniquitates) quantū ad culpam. (et quoz tecta) et abscondita (sunt p̄c̄a) scz ipi deo quantū ad penā eternā vt nō videat ea deus ad puniendū vltērius. **V**idēre enī dei peccata est punire ea.

Beatus vir cui nō imputauit dñs peccatum: nec est in spū eius dolus.

Būs vir) strenuus et ideo vnus qz rarus (cui uō imputauit dñs p̄c̄m). i. quē rei peccati nō iudicat qz animi virtute fultus se ab omī p̄c̄o criminali custodiuit (nec est in spū eius dolus) dñ in hoc se nō iustificat sz peccatorem p̄fetur et se ipm accusat. **V**el (Beatus vir cui nō imputauit dñs peccatūz) siue ad culpā siue ad penāz. qz (nec est in spū eius dolus) vere enī penitet mente et se accusat ore et corde tenet qd ore fatetur. **V**el (Bri qz remisse sunt iniquitates) p̄ cordis p̄ntōez (et qz tecta sunt p̄c̄a) p̄ oris p̄fessionē (Beatus vir cui nō iputauit dñs p̄c̄m) p̄ opis satisfactōz (nec est in spū eius dolus). i. nihil dolose aut fraudulenter agit vel in p̄tendendo vel ius